Lodzer Tageblat № 37

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פּרייז 15 גראָשען

לאָדזשער טאַגעבלאַט

היינט 6 זייטען

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אַדמיניסטראַציע 100-47.

דאָנערשטאָג, פּ' משפּטים, כ"ה שבט תרצ"א | 12 lutego 1931 r. | 24-טער יאָהרגאַנג

אורטייל אין גרויסען צענטראָלעוו-פּראָצעס

3 אָנגעקלאָגטע פער'משפּט צו 4 יאָהר און 2 צו 2 יאָהר תפיסה, די איבריגע בעפרייט

וואַרשאַ, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט).

צוליב דעם, וואָס די פערטיידיגער נעמען זיך מעהר נישט אין געריכט, איז דער לעצטער עדות-פערהער צוגעגאַנגען בעדייטענד שנעלער, בעזונדערס נאָך דערפאַר וואָס די אָנגעקלאָגטע אין הסכם מיט זייער בעשלוס האָבען נישט געשטעלט און נישט געענטפערט אויף קיין שום פראַגען.

צווישען די עטליכע עדות, וועלכע זענען היינט אויסגעהערט געוואָרען האָט זיך אויך געפינען דער רעדאַקטאָר פון „ראָבאָטניק" ניעדזשאַלקאָווסקי. צווישען די עדות פון דער אָנקלאַגע האָט היינט אויך געדאַרפט אָפּגעבען זיינע ערקלערונגען פּוזשיצקי: וועגען וועלכען מען האָט פערזיכערט, אַז נאָך עטליכע טעג ליגען אין שפּיטאָל וועט ער זיך שוין קענען צושטעלען צום פּראָצעס. פּוזשיצקי איז אָבער נישט ערשינען און דאָס דערפאַר, וואָס ווי מען שמועסט זאָל ער זיך האָבען שטאַרק צוגעקיהלט ליגענדיג אַ פערוואונדעטער אין שניי אין קאַמפּערטאָווער וואַלד און ער איז איצט קראַנק אויף אַ לונגען-ענטצינדונג. זיין מצב זאָל אַפילו זיין אַ געפעהרליכער.

דעפּוטאַט ניעדזיאַלקאָווסקי'ס ערקלערונגען

די געריכטס-זיצונג האָט זיך אָנגעהויבען אַרום 11 פריה. בײַם עדות טיש געפינט זיך דעפּוטאַט ניעדזשאַלקאָווסקי. לויט'ן פאָרשלאַג פון פּראָקוראָר ווערט ער אויסגעהערט אָהן אַ שבועה. דער פאָרזיצענדער פרעגט איהם:

— צי האָט איהר געהערט צום אָרגאַניזיר-קאָמיטעט פון מיטינג אין דער „דאָלינאַ שווייצאַרסקאַ"?

— איך האָב געהערט צו די רעדנער אויפ'ן מיטינג.

— ווי האָט מען אין תחלת געהאַט געפּלאַנט?

— לויט'ן פריהערדיגען פּלאַן האָט געזאָלט אײַנגעאָרדענט ווערען אַ דעמאָנסטראַציע איבער די גאַסען פון וואַרשאַ, די מאַכט האָט אָבער די דעמאָנסטראַציע פערבאָטען.

— מיט וואָס פאַר אַ צוועק איז אײַנגעאָרדענט געוואָרען דער מיטינג?

— ער האָט געדאַרפט אָנהויבען די וואַהל-קאַמפּאַניע לויט דער איניציאַטיווע פון אַלע פּאַרטייען, וואָס זענען אַרײַנגעגאַנגען אין צוזאַמענשטעל פון פערבאַנד צו פערטיידיגען די רעכט און פרייהייט פון פאָלק.

די דעמאָנסטראַציע

— צי האָט מען אויפ'ן מיטינג געמעלדען דעם עולם, אַז די דעמאָנסטראַציע איז פערבאָטען?

— עס האָט וועגען דעם גערעדט דעפּוטאַט אַרצישעווסקי, בעת'ן פונאַנדערלאָזען דעם מיטינג און גערופען די אַנטיילנעמער רוהיג זיך פונאַנדערצוגעהן אַהיים.

— צי איז פּאָרט שפּעטער די דעמאָנסטראַציע אײַנגעאָרדענט געוואָרען?

— יאָ.

— צי זענט איהר געווען בעת'ן צוזאַמענשטויס מיט דער פּאָליציי.

— איך האָב געזעהן ווי די פּאָליציי האָט אַטאַקירט דעם המון און פוס-פּאָליציי מיט אויפגעשטעלטע באַגנעטען אויף די ביקסען.

ווייטער שטעלט דעפּוטאַט ניעדזשאַלקאָווסקי פעסט, אַז דער אָנגעקלאָגטער רזשענישעווסקי האָט מסכים געווען צום פּלאַן, אַז אַרצישעווסקי זאָל וואָרענען דעם המון, אַז די דעמאָנסטראַציע איז פערבאָטען.

— צי האָט דער המון אַרויסגעוויזען זיין אונצופרידענהייט מיט דער דאָזיגער ערקלערונג?

— איך האָב נישט געהערט.

עס שטעלט דעם עדות אַ ריי פראַגען דער פּראָקוראָר.

— צי בעת דער צוג האָט זיך פאָרמירט איז נאָך פריהער געווען אַ מעגליכקייט איהם אויפצולעזען?

— איך בין דערביי נישט געווען. איך קען בלויז ערקלערען, אַז די אַנטיילנעמער זענען מאַסענווייז אַרויס אויפ'ן גאַס און בײַ אַזעלכע בעדינגונגען איז דאָס אָרגאַניזירען די דעמאָנסטראַציע צוגעגאַנגען זעהר גיך, מענשען הויבען אָן זינגען, געהן אַרויס אויפ'ן גאַס און דאָס איז אַ דעמאָנסטראַציע.

— צי זענען אויך געווען דעלעגאַטען פון דער פּראָווינץ?

— עס זענען געווען דעלעגאַציעס אַפילו מיט זייערע פאָהנען.

ווייטערער פערהער

דאַן ווערט אויסגעהערט דער פּשעדאָווניק זשעלסקי, וואָס זאָל האָבען אָנגענומען אָנטייל בעת דער דעמאָנסטראַציע.

פאָרז. בײַ וועמען האָט דער עדות אָנגענומען געוועהר?

— בײַ אַ געוויסען רזשענטשאַלאָווסקי.

אַזאַ נאָמען געפינט זיך אָבער נישט צווישען די אָנגעקלאָגטע. דער פאָרזיצענדער פרעגט איהם דעריבער צי ער האָט נישט קיין טעות. דער עדות וואַקעלט זיך אַביסעל אין דער דעה, דערנאָך ווייזט ער אָן אויפ'ן אָנגעקלאָגטען ביילינסקי.

הפסקה

דאָס געריכט אָרדענט אײַן אַ הפסקה כדי פאַר דער צייט זיך צו דערוויסען וועגען געזונד צושטאַנד פון פּוזשיצקי'ן. נאָך דער הפסקה האַלט זיין רעדע דער פּראָקוראָר, וואָס פאָדערט פאַר די אָנגעקלאָגטע אַ האַרבע שטראָף. דאָס געריכט געהט דערנאָך אַוועק אויף אַ בעראַטונג און 6 אין אָוונט ווערט אַרויסגעטראָגען

דער אורטייל

לויט וועלכען די אָנגעקלאָגטע: משעליסקי, סינאַוויעצקי און קושאַק ווערען פער'משפּט יעדער צו 4 יאָהר תפיסה: בילינסקי און ראַגוסטאַק — צו 2 יאָהר תפיסה יעדער די אָנגעקלאָגט רזשענגעלעווסקי, בושקעוויטש און שולמאַן ווערען בעפרייט.

די פער'משפּט'ע ראַגוסטאַק און זשעלינסקי קענען בעפרייט ווערען אויף קויציע צו 2000 זל. יעדער ביז זייער אורטייל וועט אַרײַן אין קראַפט.

אין דער מאָטיווירונג ווערט געזאָגט, אַז דער אורטייל איז אַזאַ מילדער געמענדיג אין אַכט די בעזונדערע פּאָליטישע בעדינגונגען בײַ וועלכע די שולדיגע זענען בעגאַנגען זייער פערברעך.

נישט צופיל סוחרים, נאָר צופיל רואינירטע סוחרים

גרויסע רעדע פון דעפּוט. ראָטענשטרייך אין סיים

וואָס פריהער מען וועט דורכפיהרען אַ שטייער רעפאָרם אַלץ געזונדער וועט זיין פאַר דער מלוכה

שטייערן ווערן געהעכערט מיט 10 פּראָצ.

דעפּ. ראָטענשטרייך'ס רעדע

וואַרשאַ (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף דער היינטיגער פאַרמיטאָג-זיצונג האָט אין דער דיסקוסיע איבערן בודזשעט פון פינאַנץ-מיניסטעריום גענומען אַ וואָרט סענאַטאָר ראָטענשטרייך. ער האָט צווישען אַנדערן געזאָגט: אין מאָמענט ווען די פּראָדוקציע אין לאַנד איז געפאַלען, ווען די דאָרפישע בעפעלקערונג איז גאָרנישט מסוגל צו קויפען, ווען עס הערשט אַ גרויסע אַרבייטסלאָזיגקייט, באַנקראָטען און נאַדזאָרען געהט מען נישט פערלייכטערן די שטייערן נאָר מען געהט נאָך העכערן, דער אומזאַץ- און הכנסה-שטייער ווערט אויסגעמאָסטען גראָד אַזוי ווי אין די צייטען פון דער בעסטער ווירטשאַפטליכער קאָניונקטור.

ווען מען פאָדערט אַ רעפאָרם פון אומזאַץ-שטייער טרייסט מען אונז, אַז דאָס וועט קומען שפּעטער, דערווייל אָבער הרג'עט דאָס אַוועק די האַנדווערקער און סוחרים. ווען די שטייערן האָבען שוין רואינירט די סוחרים, זאָגט מען איצט ווידער, אַז עס זענען פאַראַן צופיל קליינע סוחרים'לעך און מען דאַרף זיי בעזייטיגען. עס איז נישט אמת, עס זענען נישט פערהאַן צופיל קליינע סוחרים, נאָר צופיל סוחרים, וואָס מען האָט דער'הרג'עט.

מען טאָר זיך נישט שטיצען אויף די פרייזען-צוזאַמענשטעלונג פון הויפּט-סטאַטיסטישען אַמט, ווייל אין דער ווירקליכקייט פערקויפען די סוחרים די אַרטיקלען אויף פיל פּראָצ. וועניגער.

מען געהט רעדוצירען דעם האַנדעלס עלעמענט, ווייל מען אינטערעסירט זיך נישט מיט'ן סוחר. עס איז נויטיג דורכצופיהרען אַ שטייער רעפאָרם אין דער נאָהענטסטער צייט און וואָס פריהער אַלץ בעסער פאַר דער מלוכה.

נאָך ראָטענשטרייך רעדען משערניכאָווסקי (פּ.פּ.), ראַזומאַק (דײַטשען) און ווישליצקי (ב.ב.). ער זאָגט אַז די דיסקוסיע איבער'ן בודזשעט פון פינאַנץ מיניסטעריום איז תמיד אַ לײַדענשאַפטליכע און זי איז נישט אָביעקטיוו. אַזוי איז געווען פאַר די צייטען פון גראַבסקי'ן, ווען די רעכטע האָבען זיך בערימט מיט דער וואַלוטע-רעפאָרם און מיט'ן גרעסטען היסטאָרישען געשעהעניש. עס האָט דאַן געדראָהט און געשריגען זשולאַווסקי, אָבער מצד פּיאַסט איז געפאַלען אַ שטילע שטימע: „איהר קאָנט זיך שרייען וויפיל איהר ווילט, ווייל אין דער קראַנקען קאַסע זײַט איהר אַ מיניסטער". היינט האָט זשולאַווסקי'ס לאַגע זיך געביטען. אָבער אויך היינט שרייען די רעכטע און די לינקע, אַז פּוילען געהט אונטער.

גראַבסקי האָט זיך בערימט מיט זיין וואַלוטע-רעפאָרם אָבער אין אויסלאַנד האָט מען איהם קיין געלד נישט געוואָלט געבען. פריהער האָט מען פון לינקס און רעכטס נאָר געהערט רעדען וועגען גוטס פון עטאַטיזם, היינט האָט מען שוין פערגעסען דערין:

מיר מוזען צוזאַמען ראַטעווען פּוילען יודען און נישט-יודען.

איהר זאָגט, עס ליינט נישט, אַז דער יודישער עלענד זאָל זיין אַ ענין צווישען מיר און מײַנע פּאַרטיי חברים. אָבער איך וויל בעסער די זאַכען ערלעדיגען מיט האָלובקאָ'ן ווי מיט אײַך.

אַ רעפאָרם פון שטייער-וועזען מוז דורכגעפיהרט ווערען. די עקזעקוציעס זענען צו שאַרפע.

אויף דער נאָכמיטאָג זיצונג פון סיים האָט זיך ענטוויקעלט אַ לײַדענשאַפטליכע דיסקוסיע וועגען העכערן די שטייערן מיט 10 פּראָצענט.

דעפּוט. ראָזמאַרין האָט אָנגעוויזען, אַז די הויכע בודזשעטען זענען אַ קאַטאַסטראָפע פאַר דער מלוכה. גראַבסקי האָט אָנגעהויבען מיט אַ צוויי מיליאַרדיגען בודזשעט און ער האַלט אין איין וואַקסען. דער פּרעסטיזש פון דער מלוכה פאָדערט דער בודזשעט זאָל פערקלענערט ווערען.

דאַן רעדט דעפּוט. ראָזמאַרין וועגען דער אומגעלינקטע איצט נאָך צו העכערן די שטייערן.

עס רעדען נאָך אַ רייה רעדנער בעזונדערס שאַרף טרעטען אַרויס די לינקע דעפּוטאַטען וועגען דער העכערונג פון די שטייערן, אָבער אין דער אָפּשטימונג ווערט דער פאָרשלאַג פון העכערן די שטייערן מיט 10 פּראָצענט אָנגענומען.

היינט זיצונג פון סענאַט

וואַרשאַ, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט קומט פאָר אַ פּלענאַר-זיצונג פון סענאַט.

מאַיאָר קובאַלאַ פאַר'ן געריכט

וואַרשאַ, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט הויבט זיך אָן אין וואַרשאַווער מיליטערישען קרייז-געריכט דער פּראָצעס געגען דעם בערימטען פּוילישען אָקעאַן-פליהער מאַיאָר קובאַלאַ פאַר אינסובאָרדינאַציע.

דער פּראָצעס וועט בעטראַכט ווערען בײַ פערמאַכטע טירען.

פאָרשלאַג וועגען אַ אויסערגעוועהנליכער קאָמיסיע

אויסצופאָרשען די בריסקער תפיסה

וואַרשאַ (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף דער פרייטאָגדיגער סיים-זיצונג וועט פּ.פּ.ס. אַרײַנטראָגען אַ פאָרשלאַג צו וועהלען אַ אויסערגעוועהנליכע קאָמיסיע, וואָס זאָל בעשטעהן פון פּראָפעסאָרען פון די יורידישע אָפּטיילונגען ביי די אוניווערזיטעטען, מיט'ן צוועק אויסצופאָרשען די בעדינגונגען אין דער בריסקער תפיסה.

ס. א. ס.

שיף מיט 300 פּאַסאַזשירען אין גרויסער סכנה

לאָנדאָן, 11 פעבר. (ט) אויף מערב פון אירלאַנד האָט פּאַסירט אַ קאַטאַסטראָפע מיט אַ דאַמפּער, וואָס פיהרט 300 פּאַסאַזשירען. די בעדראָהטע שיף שיקט הילפס-רופען „ס. אָ. ס." דער נאָמען פון דער שיף איז נאָך נישט בעקאַנט.

Zagubiona została sakiewka

zawierająca parę kolcików i pierścień wraz z wekslem na sumę zł. 75. dłatny w. d. 15/4 1931 wystawca T. Lewin Franciszkańska 20 ordra Izak Ber Piotrkawska 85. Weksel niniejszy unieważnia się. Uczciwy znalazca zechce zwrócić takewego za wynagrodzeniem p. M. Kornowi ul. Kilinskiego 60.

אַכטונג צייטונגס-פערקויפער

מוצש"ק דעם 16 פעברואַר 7 אָוו. קומט פאָר אַ

אַלגעמיינע פערזאַמלונג

אין אונזער לאָקאַל ווסכאָדניאַ 34. טאָג-אָרדנונג: 1) פעראיינס-בעריכט 2) וועגען דער פּסח-אַקציע.

פּרעזעס: וויעלגאָוואָלסקי

סעקרעטאַר: בירענצווייג

Dr. med. H. Różaner

ספּעציאַליסט פון הויט- און וועניערישע קראַנקהייטען און קינדערלאָזיגקייט

נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעל. 128-08

נעהמט אָן פון 10—8; 5—8 אָוונט

א ספּעציעל ערוואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. Wołkowyski

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

צעגיעלניאַנאַ 36

טעלעפאָן 216-90

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע. אַלע-אַרט אַנאַליזע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַלען.

נעמט אָן פון 9—2, און פון 5—9 אָוונט, בעזונדער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. R. Zalcwasser

כירורג

נעהמט אָן פון 4 ביז 7 אַ זייגער אָוונט

שעראָמסקיעגאָ (פּאַנסקאַ) 1, טעל. 125-17

אין דער לעטשניצע, בזשעזשינער 11 פון 2—3

Dr. M. GOLDFARB

זאַוואַדזקאַ 18, טעל. 153-19

הויט, האָר און געשלעכטס-קראַנקהייטען

נעמט אָן פון 9—12 פאַרמיטאָג און פון 5—8 אָוונט

Dr. Niewiażski

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַליסט

פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער-שוואַכע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען

אוי. עלעקטראָ-טעראַפּיע אַנאַליזען.

פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

אַנדזשעיאַ 5 טעל. 159-40

נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, און פון 5—9 אָוו.

זונטאָג פון 9 ביז 1 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

Dr. Med. E. Reicher

ספּעציאַל אַרצט

פאַר הויט האָר און ווענערישע קראַנקהייטען

דיאַטערמיע-בעהאַנדלונג און עלעקטראָ-טעראַפּיע

פּאָלודניאָוואַ 28 טעל. 201-93. נעמט אָן פון 8—11 פריה און 5—9 אָוונט. זונטאָג פון 1—2 מיטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פריי.

Dr. A. Mazur

ווסכאָדניאַ 67, — טעל. 166-01

נעמט אָן פון 10 — 1.30 און פון 4 — 6 אָוונט

לחברנו הנעלה, אחד המצוינים ממיסדי קופת גמילות חסדים שאצל בית הכנסת דווילקא וסגן היו"ר שלה, מר יעקב ברוינער נ"י, אנחנו מביעים את השתתפותנו בכאבו הגדול למות עליו רעיתו אשה חשובה

מרת רחל ע"ה

המקום ינחם אותך ואת משפחתך הנכבדה בתוך שאר אבלי ציון וירושלים. בעבודתך לטובת הכלל ביחוד לשכלול המוסד הנזכר, החביב לך, תמצא נחומים

ועד קופת גמילות חסדים שאצל בית-הכנסת דווילקא.

אויפפאָדערונג.

דערמיט פאָדער איך אויף צום לעצטען מאָל פרוי דאָרא מיט איהר ה' ה. קעסטענבערג צו אַ ד"ת ביי איינעם פון די פאָלגענדע רבנים: הרב סגל, הרב קרול, הרב פיינער, הרב ראָזענבערג, הרב דאָמב שליט"א, אָדער ביי סוחרים ביז מאָנטאָג ד. 16 ד. ח. אין געגענפאַל נעם איך אַראָפּ פון זיך די אחריות פאַר די ווייטערדיגע פאָלגען.

ישראל סאַכאַראָוו.

ארץ־ישראל פראגע אין ענגלישען פארלאמענט

וויכטיגע ערקלערונג פון פרעמיער מאקדאנאלד און וו.-קאלאניען-מינ. ד"ר שילס

אין ווייס בוך וועלען געמאכט ווערען איינציגע ענדערונגען

נאר א ערגענצונג צו די אונקלארע שטעלען פון „ווייס בוך“

לאנדאן, 11 פעברואר (יט"א) אויף דער היינטיגער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט האט דער געוועזענער אויסערן-מיניסטער טשעמבערלען אנגעפרעגט די רעגירונג מכח דער דעקלאראציע וועגען דער א"י-פאליטיק, וואס די רעגירונג האט בדעה צו פערעפענטליכען.

ענטפערענדיג אויף דער אונטערפעלאציע האט פרעמיער מאקדאנאלד ערקלערט, אז דער נייער דאקומענט פון דער רעגירונג וועט ארויסגעגעבען ווערען אין דער פארם פון א בריף פון דער רעגירונג צו פרעזידענט ווייצמאן און וועט ענטהאלטען די אויפקלערונג בנוגע געוויסע אונקלארע אויסדרוקען און בעהויפטונגען פון לעצטען ווייס-בוך. דאס ווייס-בוך אבער בלייבט אלס דאמינירענדער דאקומענט פאר דער ענגלישער פאליטיק אין א"י.

פרעמיער מאקדאנאלד האט זיך אפגעזאגט פארצולייגען דעם דערמאהנטען בריף אין פארלאמענט איידער ער וועט פערעפענטליכט ווערען. מאטיווירענדיג זיין שטעלונג דערמיט וואס אויב דער בריף וואלט פארגעלייגט געווארען וואלט ער בעקומען דאס חשיבות פון א פארלאמענטארישען דאקומענט, וואס עס איז לויט דער מיינונג פון דער רעגירונג נישט געוואונשען.

ענגלישע פרעסע וועגען דער רעגירונגס-ערקלערונג

לאנדאן, 11 פעבר. (יטא) די היינטיגע ענגלישע פרעסע רעדט לעבהאפט ארום די ערווארטעטע רעגירונגס-ערקלערונגען וועגען א"י.

ארץ-ישראל ענינים זאל איבערנעמען דאס אויסערן-מיניסטעריום

לאנדאן 11 פעבר. (יטא) אין ענטפער אויף דער אינטערפעלאציע פון געוו. קאלאניאל-מיניסטער ארמסביי קאר האט ד"ר שילס געענטפערט, אז עס איז יא פערהאן א אבזיכט ארויסצונעמען דעם מאנדאט פון א"י פון רשות פון קאלאניאל-אמט און זיי איבערגעבען דעם אויסערן-מיניסטעריום.

פאספילד געגען פערעפענטליכען דאס נייע ווייסבוך

די רעגירונג וועט נאר אפגעבען א דעקלאראציע אין פארלאמענט וועגען איהר ניי-געענדערטער א"י פאליטיק

לאנדאן, 11 פעבר. (יטא) דא איז פארגעקומען א זיצונג פון דער ענגלישער רעגירונג, אויף וועלכער עס איז בעטראכט געווארען די שטעלונג פון לארד פאספילד צום רעגירונגס-דאקומענט בנוגע ארץ ישראל. לארד פאספילד זאל זיין געגען דעם פערעפענטליכען דעם דאזיגען דאקומענט.

לויט אלע וואהרשיינליכקייטען וועט אין דער פראגע קומען צו א קאמפראמיס, אז די ערקלערונג זאל נעמליך נישט פערעפענטליכט ווערען אלס פארלאמענטארישער דאקומענט אין דער פארם פון א ווייס-בוך, נאר ער וועט פארגעלעזען ווערען דעם פארלאמענט אלס דעקלאראציע פון דער רעגירונג.

סטודענטען אין ווימארער פאליטעכניקום פאדערן נומערוס קלאוזוס פאר יודען

ווימאר. (יטא) דא איז פארגעקומען א סטודענטען-פערזאמלונג פון דער הויגער פאליטעכניק, אויף וועלכער עס איז איינשטימיג אנגענומען געווארען א פארשלאג פון די נאציאנאל-סאציאליסטען וועגן איינפיהרען „נומערוס נילוס“ פאר יודישע סטודענטען.

א שבועה לויט'ן יודישען דין אין בולגארישען פארלאמענט

סאפיע. (יטא) אויף דער לעצטער זיצונג פון בולגארישען פארלאמענט (סאבראניע) האט א ניי-געוועהלטער יודישער דעפוטאט אפגעגעבען א שבועה לויט דעם יודישען דין. בעת דער שבועה-צערעמאניע איז געווען אנוועזענד דער רב-הכולל פון סאפיא.

מאנסיניארע וואלערי אינפארמירט דעם פויפסט וועגן דער לאגע אין א"י

רוים. (יטא) דער פויפסט פיוס דער 11-טער האט אויפגענומען דעם וואטיקאנישען דעלעגאט פאר סוריען און ארץ ישראל מאנסיניארע וואלערי, וועלכער האט אפגעגעבען א בעריכט וועגען דער לאגע אין ארץ-ישראל. אין די וואטיקאנישע קרייזען שרייבט מען צו דער דאזיגער אודיענץ א גרויסע בעדייטונג. מאנסיניארע וואלערי האט געגעבן אינפאר מירט דעם פויפסט וועגען דער אלגעמיינער רעליגיעזער לאגע אין ארץ ישראל און וועגען איצטיגען מצב פון יודיש-אראבישען קאנפליקט.

יודיש-אראבישע קאנפערענץ ביים קיילעכדיגען טיש?

ווייצמאן פאהרט כוה חודש קיין ארץ-ישראל?

לאנדאן, 11 פעבר. (יט"א) ד"ר חיים ווייצמאן האט מיטגעטיילט דעם פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור, אז אין סוף פון דעם חודש וועט ער אפפאהרען קיין ארץ-ישראל. דערביי האט ווייצמאן אפגעלייקענט די קלאנגען, אז די רייזע זאל שטעהן אין צוזאמענהאנג מיט א כלומרשטע יודיש-אראבישע קאנפערענץ ביים קיילעכדיגען טיש. ווייצמאן פאהרט קיין ארץ-ישראל אויף א בעזוך צו זיין אלטער 81-יעהריגער מוטער. ביי דער דאזיגער געלעגענהייט וועט ער זיך מאכען א בילד פון דער געגענווארטיגער לאגע אין ארץ-ישראל און אפגעבען דערפון שפעטער בעת זיין טורנע איבער אמעריקע א בעריכט פאר דער יודישער עפענטליכקייט.

אונצופרידענהייט-פארשלאג פאר מאקדאנאלדס רעגירונג

לאנדאן, 11. פעברואר (ט)

אין פארלאמענט איז היינט בעטראכט געווארען דער אונצופרידענהייט-פארשלאג געגען מאקדאנאלד'ס רעגירונג.

אין פארשלאג ווערט געזאגט, אז צוליב דעם, וואס די רעגירונג האט געמאכט צופיל עפענטליכע אויסגאבען, זאל איהר אויסגעדריקט ווערען אונצופרידענהייט.

די ליבעראלען האבען ארייגעטראגען א פארשלאג צו בעשטימען א קאמיסיע, וואס זאל קאנטראלירען די פינאנץ-פאליטיק פון דער רעגירונג.

סניידען איז אין דער דיסקוסיע איבערן פארשלאג ארויסגעטרעטען מיט א גרויסער רעדע. ווען מען מאכט אונז פארווארפען הלמאי מיר האבען געהעכערט די שטייערן קען איך ענטפערן, אז דאס איז געווען א נויטווענדיגקייט צוליב די חובות, וואס עס האבען געמאכט די פריהערדיגע רעגירונגען.

געגען פארשלאג פון די ליבעראלען ערקלערט סניידען האט ער גארנישט, הגם עס איז א ספק צי דערפון וועט עפעס ארויסקומען. די לאגע אין ענגלאנד איז א ערנסטע מען מוז אננעמען מיטלען כדי צו דערהאלטען דעם גלייכגעוויכט פון בודזשעט. די ראזיגע פראגע מוז געלעזט ווערען בהסכם פון אלע פארטייען אין פארלאמענט.

יודישע קונסט-מאלערינס אין רוים

רוים. (יטא) בעת דער פייערליכער ערעפנונג פון דער ערשטער נאציאנאלער אויסשטעלונג פון איטאליענישע קונסט-מאלערינס אין רוים, האט די קעניגין העלענא הערצליך בעגריסט די בעקאנטע יודישע מאלערינס פאולא לעווי מאנטאלטשיני, דזשיליולו ציגזעל און אדריאנא מינטשארלע מאראוויא, וועלכע בעטייליגען זיך אין דער אויסשטעלונג.

די שחיטה-פראגע אין עסטלאנד

רינא. (יטא) דער קאנגרעס פון וועטערינארען אין עסטלאנד האט בעשלאסען אויפצופאדערן די רעגירונג איינצופיהרען דעם שחיטה-פערבאט.

הרב הכולל פון רעוועל הרב ד"ר גאמער פהרט אנ'אקציע געגען נעפלאנטען שחיטה-פערבאט און האט שוין בעוויזען צו זאמלען די אונטערשריפטען פון פיל וויכטיגע פערזענליכקייטען אונטער א רעזאלוציע געגען שחיטה-פערבאט.

עסטרייכישע ציוניסטען טיילען אפ די לאנד-פאליטיק פון דער ציונ. טעטיגקייט

ווין. (יטא) דא איז אפגעהאלטען געווארען אנ'אויסערארדענטליכער צוזאמענפאהר פון די עסטרייכישע ציוניסטען, אויף וועלכען עס איז מיט א מערהייט פון 35 שטימען געגען 26 בעשלאסען געווארען צו עלימינירען די לאנד-פאליטיק פון טעטיגקייטס-געביט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. די ציוניסטען וועלען דאגעגען ווייטער פיהרען א זעלבסטשטענדיגע פאליטיק אין די קהלות.

די רעוויזיאניסטען און די שטריקער-גרופע ווי אויך די סטודענטען האבען געשטימט געגען דעם בעשלוס. דער פערלויף פון די בעראטונגען איז געווען זעהר שטורמיש. די רעוויזיאניסטען האבען בעשולדיגט די אלגעמיינע ציוניסטען, דאס זיי האבען זיך אפגעזאגט פון ציוניזם. עס איז געקומען צו א שארפען גערטער-אויסטויש.

לארד ראטשילד בעקומט הונדערטער בעגריסונגס דעפעשעס צו זיין געבורטסטאג

לאנדאן. (יטא) לארד ראטשילד האט צו זיין 63-יעהריגען געבורטסטאג דערהאלטען הונדערטער בעגריסונגס-דעפעשען פון אלע טיילען פון דער וועלט. לארד ראטשילד, וועלכער איז אויך נאטור-פארשער, האט דעם טאג פערבראכט אין זיין פריוואטען זאאלאגישען גארטען, וואס ענטהאלט פיל זעלטענע פייגעל און אינזעקטען.

„5 יאהר פלאן“ פאר באדען-אויסקויף אין ארץ-ישראל

וואשינגטאן, 11 פעבר. (יטא) דא איז געשלאסען געווארען די קאנפערענץ פון יודישען נאציאנאל-פאנד מיט'ן אנטייל פון אוסישקינ'ען. אוסישקין האט פארגעלעגט, אז ביים פעלקער-בונד זאל געשאפען ווערען א קאמיסיע, וואס זאל זיך פערנעמען מיט דער פראגע וועגען קאלאניזירען ערד-לאזע אראבער פון ארץ-ישראל אין עבר-הירדן. אוסישקין האט פארגעלעגט א פינף-יאהר פלאן פון באדען-אויסקויף.

אונצופרידענהייט-פארשלאג געגען מיניסטער קורטיוס

בערלין 11 פעבר. (ט) אויך די קאמוניסטען האבען ארייגעטראגען א אונצופרידענהייט-פארשלאג געגען אויסערן-מיניסטער קורטיוס.

2 יודען בעשטימט אויף הויכע מלוכה פאסטענס אין סאוויעט-רוסלאנד

מאסקווא. (יטא) 2 יודען זיינען לעצטענס בעשטימט געווארען אויף פעראנטווארטליכע מלוכה-פאסטענס אין ראטען-פערבאנד. יעפים געלמאן איז בעשטימט געווארען אלס וויצע-פינאנץ-קאמיסאר און מיכאיל ליפשיץ איז נאמינירט געווארען אלס מיטגליד פון פרעזידיום פון פינאנץ-קאמיסאריאט.

ווער איז דער ניי-בעשטימטער פוילישער גענעראל-קאנסול אין ירושלים דר. קארניקאווסקי?

ווארשא. (יטא) דער ניי-בעשטימטער פוילישער גענעראל-קאנסול אין ארץ ישראל, ד"ר זדזיסלאוו קארניקאווסקי, איז געבוירען געווארען אין ניי-סאנטש (גאליציען) אין יאהר 1885. ער האט געענדיגט דעם יורידישען פאקולטעט אין בעקומען דעם טיטעל דאקטאר יורי אויף דער קראקאווער אוניווערזיטעט.

אין יאהר 1908 איז ד"ר קארניקאווסקי אריינגעטרעטען אין עסטרייכישען געריכטס-דינסט און אין יאהר 1911 ווערט ער בעשטימט אלס ריכטער פון בזשאזאוו. נאכדעם האט ד"ר קארניקאווסקי פערנומען פערשיעדענע אמטען אין קאסאציאנס-טריבונאל און מיניסטעריום פאר געזעלשאפטליכער שוץ אין ווין.

נאכ'ן בעפרייען זיך פון עסטרייכישען דינסט האט ד"ר קארניקאווסקי אין יאהר 1918 געארבעט אין דער פוילישער ליקווידאציאנס-קאמיסיע אין קראקא און שפעטער ביים נאציאנאל-ראט אין ציעשין.

אין יאהר 1919 איז ד"ר קארניקאווסקי בעשטימט געווארען אלס קאנסול און האט אין יאהר 1920 איבערגענומען די לייטונג פון פוילישען קאנסולאט אין פיטסבורג. אין יאהר 1926 האט ד"ר קארניקאווסקי איבערגענומען די לייטונג פון פוילישען גענעראל-קאנסולאט אין משיקאגא.

פון 1. יאנואר 1931 איז ד"ר קארניקאווסקי בעשטימט געווארען אלס לייטער פון גענעראל-קאנסולאט פון דער פוילישער רעפובליק אין ירושלים, אלס קאנסול פון 2-טען קלאס מיט דעם 5-טען דינסט-ראנג.

יעדער פינפטער יוד אין ריגע קומט או נאך מעות-חטים

ריגא. (יטא) ווי עס איז צו זעהען פון בעריכט פון דער ריגער יודישער קהלה פאר'ן פערגאנגענעם יאהר, איז יעדער פינפטער יוד אין ריגא געצוואונגען אנצוקומען נאך אומזיסטע מצה אויף פסח. אין בעריכט ווערט געזאגט, אז בערך 8000 פערזאן האבען פאראיאהרען פסח (היי-יאהר וועט די צאהל נאך מעהר וואקסען) בעקומען אין ריגע אומזיסטע מצה.

—=0§0=—

HEMOROIDY
stan zapalny
swędzenie.
krwawienie
USUWA
HEMORIN
KLAWE

פאלעסטינער יוריסט בעשטימט אלס דאצענט פאר פעלקער-רעכט אויף דעם גענפער אוניווערזיטעט

גענף. (יטא) דער יוריסט ר"ר נתן פיינבערג פון ארץ-ישראל, וועלכער לעבט שוין זייט איניגע יאהר אין גענף און ארבייט וויסענשאפטליך אויף דעם געביט פון פעלקער-רעכט, איז בעשטימט געווארען אלס פריוואט-דאצענט אויף דעם יורידישען פאקולטעט פון גענפער אוניווערזיטעט. די האבילוטאציאנס-ארבייט פון ד"ר פיינבערג, וועלכע וועט אין קורצען ערשיינען אין דרוק, איז געווידמעט דעם פראבלעם פון מינדערהייטען: די געריכטספראקטיק פון שטענדיגען האאגער געריכט און סיסטעם פון אינטערנאציאנאלען מינדערהייטס-שוץ“.

ה' פיינבערג האט אין משך פון די לעצטע יאהרען פערעפענטליכט נאך פאלגענדע ארבייטען: „די מינדערהייטען-פראגע אויף דער שלום-קאנפערענץ פון 1919/20 און די יודישע אקטיוויטעט לטובת דעם אינטערנאציאנאלען שוץ פון די מינדערהייטען“, „די געריכטס-ארבייט פון שטענדיגען אינטערנאציאנאלען געריכט אין האאג און מאנדאט-סיסטעם“, „די פעלקער-רעכטליכע גרונדלאגען פון דער ארץ-ישראל'דיגער מדינה-צוגעהע רונקייט (בירגערשאפט)“.

לאדז „פאד חרם“ אין דער פוילישער פרעסע

וואס מען שרייבט יא וועגען לאדז אין דער פרעסע פון אנדערע שטעט?

וועגען לאדז, וועגען איהרע פבריקען און לעבען, וועגען איהרע נייעס און פערדערפענישען ווערט אזוי ווייניג געשריבען אויסער די גרענעצען פון אונזער „פוילישען מאנשעסטער“, אז טרעפט מען שוין אמאל אויף א נאטיצע א שטיקעל גרוס פון אונזער שטאט אין א ווארשאווער, קראקאווער, אדער א פויזנער צייטונג, איז עס באמת א זאך, וואס דארף פערשריבען ווערען מיט „רויט קרייד און גרינעם קוימען ארויין“.

איז דאך שוין אנ'אלטער כלל אז לאדז, די שטאט פון 600 טויזענד פראדוקטיווע, ארבייטענדע מענשען, מיט איהרע צעהנדליגער גרויסע און הונדערטער קלענערע פאבריקען, וואס שפייען נאכין פוילען מיט הלבשה פון א פאר זאקען ביז צו די טייערסטע וואלענע שטאפען אויף דאמען-קלײדער און מענער-מלבושים, ווערט אין דער פוילישער פרעסע (אויסער די לאדזער צייטונגען) בעהאנדעלט זייער ערגער ווי די ברעג פערווארפענע שטעטעל פון פויזנער קאנט.

און שרייבט מען שוין יא אמאל וועגען אונז, איז עס נאר וועגען די לאדזער ראמאנטישע „לאדזערמענשען“, און לאדזער „פלימה'ניקעס“, נישט כדאי אפגעבען זיך אפצושטעלען אויף דער שטאט וואו עס שפילט אזא גרויסע ראל די יודישע פראדוקטיווע בעפעלקערונג.

און געכטיגען נומער פון „איל. קור. צארז.“ געפינען מיר אנ'ארטיקעל וועגען דער „אנטראפאאיזאציע“ פון לאדז. דער מחבר, אליין א לאדזער, וועלכער קען גוט די דאגות פון די לאדזער „לאדזערמענשען“, פון די זארגען וועגען צאהלען א וועקסעל, ווי אזוי געבן צו... פעו אבסעל גאר. ווי אזוי „ארויסצופאקען“ דאס בוסעל אויסגעארבייטע סחורה אין דער עיקר, ווי אזוי זיך צו פערהיטען פון דער קלעפטאמאנישער „בעקעלנעמערס“, ביי וועלכער לאדז האט שוין בעקומען גאנץ שווערע בראנד-וואונדען. דער איינפארמאטאר פון „איל. קוריער“ האט גאנץ אנדערע ידיעות פון לאדז, ער זאגט נעמליך אן אבשטרה דעם פוילישען לעזער-קרייז, אז לאדז, די גרויסע „אינאטישע“ שטאט, ווערט איצט אנטראפאיזירט. זי ווערט א שטאט מיט לייטען גלייך און ווייסט איהר צוליב וואס? צוליב די גרויסע אפערעס און שאנטאזש-געשיכטען, וואס טרעפען זיך דא לעצטענס. אט למשל די גרויסע מיסטיפיקאציע אין צאל-אמט, וואס האבען שארען געקאסט דער מלוכה א קיימא לן פון עטליכע מיליאן זל. און איז דאס נאך נעמען וועניג איז באלד דערנאך צוגעקומען נאך א צאל-אפערע, שוין פון א פריוואטער גרויסער פאבריק פון זייד-אויספארבונגען.

און אזוי בסדר און פסדר אפערעס און גרויסען כמול. און דער מחבר פרעגט א קשיא „צי אין לוכט פון די ראזיגע אפערעס ווערט נישט אונזער לאדז אנטראפאאיזירט?“

אט אזא בוטערע הצלחה האט אונזער שטאט. רעדט מען שוין יא פון איהר — איז עס וועגען אפערעס, וועגען איהרע גרויסע מערדערסטע, וועגען איהרע גרויסע לייסטונגען פאר דער ענטוויקלונג פון דער פוילישער ווירטשאפט איז הם מלהזכיר. דאס איז אין דער פוילישער פרעסע „פאד חרם“.

—ח—

קונסטמאלער גאטליב'ס אויסשטעלונג

די אויסשטעלונג פון בעקאנטען קונסט מאלער מ. ד. גאטליב אין לאקאל פון „מאז“ אנדזשעיא 1 געהט אראפ מיט ערפאלג. אין משך פון דער היינטיגער וואך האבען מעגליך בעזוכט די אויסשטעלונג מאלער, שרייבער קונסט ליבהאבער און סתם אינטעליגענטען. די פילנע איינטרים-קאסטען מאכען צוגענגליך דאס בעזוכען די אויסשטעלונג פאר'ן ברייטען ארבייטער-עולם וועלכער געפינט אגב אין גאטליב'ס ליידענטען א אפשפיגלונג פון זיין איינענעם בעשטייערנעם לעבענס-שטייגער. די אויסשטעלונג איז ווערט בעזוכט צו ווערען.

די העברעאישע פארלעזונגען ביים „מרכז-עברי“

היינט, 8 אווענד קומט פאר אין לאקאל פון „מרכז עברי“ (צעגעלניאנא 42.

פראנט ערשטער שטאק) די פארטזעצונג פון רעפעראט א.ה.ט.: „די ענטוויקלונג פון דער קאמוניקאציע“. דער יונגער אינזשעניער, ה' א. ליבינסקי וועט אין זיין היינטיגען פארטראג געבען א קורצען אינהאלט פון זיין ערשטען אונטערעסאנטען רעפעראט און נאכדעם וועט ער רעפערירען איבער די ענטוויקלונג פון דער לופט-קאמוניקאציע. דער איינגאנג איז פריי.

דער שליסעל
צום ערפאלג
איז אנ'אנאנס אין
„לאדזער טאגעבלאט“

לאָדז — 12 פעברואר 1931 — זון אויפג. 7.00 — זון אונטערג. 4.34
דאָנערשטאָג, כ"ה שבט תרצ"א — פ' משפטים

וועז קאָן אַנ'אַרבייטסלאָזער בעקומען שטיצע?

אויפקלערונג פון וואָיעוואָדזטווע

(—) די לאָדזער וואָיעוואָדזטווע קלערט אויף, אַז אין מלוכה'שען אַר-בייטס-פערמיטלונגס ביוראָ און אין אינ-סטיטוט, וואָס פערטרעט דעם אַרבייטס-לאָזען-פאָנד, קאָנען זיך רעגיסטרירען אַלס אַרבייטס-זוכענדע: 1) וואָס האָבען פערלוירען זייערע בעשעפטיגונגען און זענען אַרבייטסלאָז; 2) וואָס אַרבייטען און ווילען ענדערן זייערע בעשעפטיגונ-גען; 3) וואָס האָבען זיך קיינמאָל נישט פערנומען מיט לוין-אַרבייט.

פערזאָנען, וואָס רעגיסטרירען זיך אין אַרבייטס-פערמיטלונגס-אַמט, בעקו-מען לעגיטימאַציעס פאַר אַרבייטס-זו-כענדע. די לעגיטימאַציעס קאָנען אָבער נישט דינען אַלס דאָקומענט, אַז מען איז אָהן אַרבייט, און אויך נישט אַלס אויפטראָג אונטערצונעמען אַ אַרבייטס-שטעלע.

דער אַרבייטס - פערוואַלטונגס-אַמט איז אויך נישט דער אַרבייטסלאָזען-פאָנד, רעגיסטרירענדיג אַרבייטסלאָזע, פאַרשען נישט אויס דעם פערמעגענס-בעשטאַנד פון די רעגיסטרירטע און זיי שטעלען אויך נישט פעסט, צי זיי זענען פאַקטיש אַרבייטסלאָז.

די לעגיטימאַציעס זענען נאָר אַ בעווייז, אַז די בעטרעפענדע האָבען זיך געמאָלדען צום אַרבייטס-פערמיטלונגס-אַמט און אַז דער אַמט האָט זיי נישט געקענט פאָרלעגען קיין אַרבייט.

די לעגיטימאַציעס זענען גילטיג אין משך פון 4 וואָכען (רעכענענדיג פון דאַ-טום פון לעצטען סטעמפעל). נאָר אַלס בעווייז, וואָס גיט רעכט צו בלייבען אין דער צאָהל פון די קאַנדידאַטען, וועלכע בעמיהען זיך וועגען אַרבייט דורך דעם אַרבייטס-פערמיטלונגס אַמט.

זעלבסטפערוואַלטונגען, וואָס ווילען אַרויסגעבען שטיצע פאַר אַרבייטסלאָזע, דאַרפען צוגלייך מיט געזעלשאַפטליכע און קאָמונאַלע אינסטיטוציעס דורכ-פיהרען קאָנטראָלעס, צי די פערזאָנען מיט די אַרבייטסלאָזען-לעגיטימאַציעס זענען ווירקליך אָהן בעשעפטיגונג.

פון לאָדזער האַנדעלס-געריכט

אקציען-געזעלשאפט „פשעמיסל יעדוואבני" רעגולירט

(5) דעם 10. ד. ח. האָט דאָס לאָ-דזער האַנדעלס-געריכט ווידעראמאָל בע-טראַכט דעם ענין פון אויפאַדלאָשטש פון דער אַקציען-געזעלשאַפט „פשיש-מישל יעדוואַבני" און די פראַגע ערלע-דיגט ענדגילטיג. ס'איז בעשטעטיגט גע-וואָרען דער רעגולאַציע-אָפּמאַך פון 14. נאָוועמבער 1930.

די אַקציען-געזעלשאַפט „זניד אינדוס-טריע" האָט דעם 9. אַפּריל 1929 בע-קומען אַ „נאַדזאָר" אויף 3 חדשים, וואָס איז נאָכדעם געוואָרען פראָלאָנגירט ביז'ן 9. יאַנואַר 1930. פאַר'ן ענדיגען זיך פון די צווייטע 3 חדשים פון „נאַדזאָר" האָט די פירמע זיך אָפּגעזאָגט פון געריכטס-אויפזיכט מיט'ן מאָטיוו, אַז זי האָט ברעה צו פּאַברוצירען גאָר אויף נייע יסודות ביי דער מיטווירקונג פון די נויטיגע פינאַנציעלע קרעפטען. ממי-לא איז דער פירמע נישט נויטיג דער „נאַדזאָר".

צוליב'ן בערוכט פון געריכטס-אויפזע-הער אדוו. מאַרק ליפשיץ, וועלכער האָט אויסגעפיהרט, אַז די מאַטעריעלע לאַ-גע פון דער פירמע איז אַ קלעגליכע און ס'איז נישטאָ קיין אויסזיכטען זי זאָל קאָנען בעצאָהלען איהרע חובות פון קרוב 1 מיליאָן זל. בעת די פליסיגע און האַלב-פליסיגע אַקטיווען האָבען בע-טראָפען ביז 200,000 זל.,— האָט דער ריכטער-קאָמיסאַר אָסקאַר גראָט געפאָ-דערט צו שטעלען די פירמע אונטער אַנ'אויפאַדלאָשטש. דאָס האָט אויך גע-פאָדערט אדוו. פאָגעל, אַלס בעפולמעכ-טיגטער פון צוויי אויסלענדישע פירמען.

די פירמע „זניד אינדוסטריע" איז דערנאָך ערקלערט געוואָרען אין באַנ-קראָט פון 6 מערץ 1929, ד.ה. אין טאָג, ווען די פירמע האָט געבעטען דעם „נאַדזאָר".

ס'האָבען זיך געמאָלדען 93 קרעדי-טאָרען, אָנערקענט האָט מען די פרע-טענזיעס נאָר פון 91 קרעדיטאָרען פון אַ קאַפּיטאַל אין דער הויך פון 1 מיל-יאָן 176,754 זל.

אין טאָג פון בעשטימען דעם אויפאַד-לאָשטש האָט דער בילאַנס פון דער געפאַלענער פירמע זיך געשלאָסען מיט 4 מיליאָן 118,581 זל. אויף דער זייט פון די אַקטיווען האָבען די מאַשינען בעטראָפען 1 מיליאָן 287,695 זל., דאָס הויז 652,617 זל., חובות אין בענק 302,650 זל.

בעת'ן בעטראַכטען דעם ענין וועגען רעגולאַציעס אין נאָוועמבער פ. י. האָט אדוו. מאַנטלאַק, אין נאָמען פון אַנ'-אויסלענדישען קרעדיטאָר, זיך אַרויסגע-זאָגט געגען בעשטעטיגען די רעגולאַציע, ווייל די בעדינגונגען זענען אונגערעכטע. היות דאָס רוב קרעדיטאָרען האָבען מספים געווען אויף די בעדינגונגען (15 פּראָצענט, צו בעצאָהלען אין אַנדער-טהאַלבען יאָהר), האָט דאָס געריכט אָפּ-געוואָרפען דעם פאָרשלאַג נישט צו ער-לעדיגען דעם ענין, ביז וואַנען די פראַ-[illegible] קוראַטאָר ווערט די פראַגע פון באַנקראָט אויספאָרשען. די אַדוואָקאַטען מאַנט-לאַק און טויאַקאָווסקי האָבען מצד 2 אויסלענדישע פירמעס אַריינגעטראָגען שריפטליכע אָפּאָזיציעס געגען בעשטע-טיגען דעם אָפּמאַך און האָבען פערלאַנגט צוציהען צו פעראַנטוואָרטליכקייט די פערדעכטיגע אין בעזוויליגען באַנקראָט.

דעם 13. יאַנואַר ד. י. זענען די אָפּאָ-זיציעס צוריקגעצויגען געוואָרען, אָבער אדוו. יאַשענסקי האָט אינ'ם נאָמען פון איין קרעדיטאָר אַריינגעטראָגען אַ נייע אָפּאָזיציע געגען רעגולאַציע-אָפּמאַך, ווייל געוויסע פּאָזיציעס פון בילאַנס שטימען נישט. ממילא איז דער אָפּמאַך ווידער נישט בעשטעטיגט געוואָרען. דער ריכטער-קאָמיסאַר איז בעאויפ-טראָגט געוואָרען צו אונטערזוכען די ריכטיגקייט פון אדוו. יאַשענסקי'ס פאָר-וואורפען. עהערגעכטען איז דער ענין ווידער בעטראַכט געוואָרען. אַלע איינגע-וואַנדטען זענען געוואָרען אויפגע-קלערט, די פאָרוואורפען זענען, ווייזט אויס, נישט געווען בעגרינדעט, און דער רעגולאַציע-אָפּמאַך איז בעשטעטיגט גע-וואָרען.

* * *

אויך איז בעטראַכט געוואָרען די פראַ-גע פון דער פירמע „פראַנטשישעק פי-שער, יורשים", וועלכע איז דעם 27. יאַנואַר ד. י. ערקלערט געוואָרען אַלס באַנקראָט.

איינער פון די פלומרשטע שותפים פון דער געפאַלענער פירמע, אָסקאַר וולאַדיסלאַוו פישער, וועלכער איז אויך פערזענליך אָנגעשטעלט געוואָרען אונטער אויפאַדלאָשטש און זיין בעזונדערע אונ-טערנעמונג איז פער'חתמ'עט געוואָרען, — האָט דערלאַנגט אַנ'אָפּאָזיציע, ווייל צו דער דערמאָנטער פירמע האָט ער קיין שום שייכות נישט זייט'ן 29. יאַנו-אַר 1929: אַזוי ווי דאָס האָט זיך אַרויס-געוויזען פאַר ריכטער, איז דער אויפאַד-לאָשטש לגבי אָסקאַר וולאַדיסלאַוו פי-שער אַנולירט געוואָרען. זיין אונטערנע-מונג איז ווידער געעפענט.

טאָג-כראָניק

דער פּאָבאָר פון יאַהרגאַנג 1910

יב) די שטאָט-סטאַראָסטווא איז צוגע-טרעטען צו די אַרבייטען, וואָס זענען פערבונדען מיט'ן פּאָבאָר פון יאַהר-גאַנג 1910, וואָס וועט פאָרקומען פון 1. מאַי. ביז'ן 30. יוני ד. י. אין דריי קאָמיסיעס.

קאַנאַליזאַציע

די טעג וועט דער מאַגיסטראַט אויפ-פאָדערן די לאָדזער הויז-בעזיצער, ביז דעם 1. אויגוסט צו קאַנאַליזירען די הייזער.

בריף 3 מאָל טעגליך

אויך אויף די אָפּגעלעגענע גאַסען

די פּאָסט-דירעקציע האָט שוין איינ-געוויליגט צו רעאָרגאַניזירען די אַרבייט פון די פּאָסט-טרעגער אַזוי, אַז אויך אין די עקען-שטאָט זאָלען בריף אָפּגעגעבען ווערען דריי מאָל טעגליך.

ראַדיאָ פּראָגראַם

דאָנערשטאָג 12 פעברואַר

לאָדז (233.8) 11.58 שעה צייכען און פּאָר זען פון טעגליכען פּראָגראַם ווי אויך קינאָ און טעאַטער רעפּערטואַר 12.10 גראַמאָפאָן מוזיק 12.35 שול קאָנצערט פון דער וואַרשאַווער פילהאַרמאָניע אויסגעפיהרט פון פילהאַרמאָנישען אָרקעסטער אין פּראָגראַם טשעכישע און רוסישע מוזיק 3.35 קאָמו-ניקאַט פון דער ליגע פאַר לופט און געגען גאַז אַנגריפען פערטיידיגונג פון וואַרשאַ 3.50 פאָרטראָג „די ווייסעל אין דער פּוילישער ווירטשאַפטליכער געשיכטע (טר. פון וואַרשאַ) 4.15 גראַמאָפאָן מוזיק פון וואַרשאַ, 5.15 פאָרטראָג פון וואַרשאַ 5.45 קאַ-מעראַלער קאָנצערט פון וואַרשאַ 6.45 פערשידענעס, 7.10 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס קאַמער און פאָרלעזען פון פּראָגראַם אויפ'ן נעכסטען טאָג 7.20 פאָרטראָג אָרגאַניזירט דורך לאָדזער קאָמיטעט געגען שווינדזיכט טעג 7.40 ראַדיאָ פּרעסע זשורנאַל פון וואַרשאַ 7.55 גראַמאָפאָן מוזיק פון וואַרשאַ — 8 פעליעטאָן פון קראָקאָ 8.15 ראַדיאָ טעכנישער שמועס פון וואַרשאַ 8.30 קאָנצערט פון פּאָפּולערע מוזיק 9.10 ליטעראַרישע 9.25 פאָרטזעצונג פון קאָ צערט 10.15 סאָליסטען קאָנצערט פון לעמבערג 10.35 „פ.א.ט." וועטער פּאָליציי, און ספּאָרט קאָמו-ניקאַטען, ווי אויך טאַנץ מוזיק פון וואַרשאָ

פרייטאָג 13 פעברואַר

לאָדז (233,8) 11,58 שעה-צייכען 12.05 גראַ-מאָפאָן מוזיק 1.15 פאָרלעזען פון טעגליכען פּראָג-ראַם ווי אויך קינאָ און טעאַטער רעפּערטואַר. 3.50 לעקציע פון פראַנצויזיש (טר. פון וואַרשאַ) 4'10 קאָמוניקאַט פון פּויליש'ן פערבאַנד פאַר קורצע כוואַליעס פון וואַרשאַ, 4.25 גראַמאָפאָן מוזיק 5.15 פאָרטראָג א.ט. „גיליאָנען פליגן און מיקען" פון פּראָפ. סומינסקי טר. פון וואַרשאָ 5.45 קאָנצערט פון וואַרשאָ 6.45 פערשידענעס, 7.10 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס קאַמער. און פאָרלעזען פון פּראָגראַם אויפ'ן נעכסטען טאָג 7.20 פאָרטראָג פון ריכטער קנאַפּיק "די ערציהונגס טעטיגקייט פון זעריכט פאַר מינדעריעהריגע אין לאָדז" 7.40 ראַד' א פּרעסע זשורנאַל פון וואַרשאָ — 8 מוזיקאַלי-שער שמועס פון וואַרשאָ סימפאָנישער קאָנצערט פון דער וואַרשאַווער פילהאַרמאָניע אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיר. ה. אַבענדראָט אין פּראָגראַם שאָפּונגען פון בעטהאָווען נאָכער „פ.א.ט" וועטער פּאָליציי און ספּאָרט קאָמוניקאַטען ווי אויך רעטראַנסמיסיעס פון אויסלענדישע סטאַציעס „א שפּאַ-ציר מיט'ן דעטעקטאָר איבער אייראָפּאַ"

לאָדזער יוד. קאַמער-טעאַטער — נייער
„אַרדט"
ווייסער זאַל „מאָנטיפּעל"
זאַכאָדניאַ 43
קינסטלערישער לייטער: מ. בראָדערזאָן.
לייטער: א. בעזמאַן.
היינט דאָנערשטאָג
1 פאָרשטעלונג 9.45 אָוונד
פון 80 גר. ביז 3 זל.
4-טער פּראָגראַם א. נ.:
„דאָס רעדעל דרייט זיך"
אין 2 טיילען, 12 נייע שלאַגערס.
טעקסטען: מ. בראָדערזאָן, דער טונקעלער און אַווערטשענקאָ. מוזיק: ה. רובין און א. ביינעלמאַן, דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: י. ברוינער, טענץ און פּלאַסטיק ג. קרושובנאַ און מ. אַלפּערן, רעזשי - ש. דזשיגאַן, י. שו-מאַכער, מוזיק-לייטער—הערץ רובין, ליכט-עפעקטען - יעראָז. בינע-אינספּעקטאָר מ. קאָן.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער פון 5 א זייגער אוו. שבת אַ גאַנצען טאָג.

זאַל „פילהאַרמאָניע"
נאַרוטאָוויטשאַ 20.
מאָנטאָג, ד. 16. ד. ח. 8.30 אָוועגד
איינציגער אויפטריט
פון בערימטען קינסטלער-רעציטאַטאָר
הערץ גראָסבאַרד
וואָרט-רעציטאַטאָר
בילעטען שוין צו בעקומען ביי דער קאַסע.

אַרויסגע'גנב'עט אַ פוטער

ביי דור פּערלמוטער (נאַרוטאָוויטש 24) איז אַרויסגע'גנב'עט געוואָרען אַ קאָסטבאַרער מענער-פוטער.

רויבער האָבען געבונדען דריי קינדער און אַריינגעוואָרפען אַ פרוי אין אַ קעלער

אַ באַנדיט דער'הרג'עט, דער צווייטער פערוואונדעט

אין דאָרף פּיעקאַרטשיקי, הינטער בזשעזשין, איז נעכטען אויסגעפיהרט גע-וואָרען אַ דרייסטער באַנדיטען-אָנפאַל. אין דער פריה, ווען דער פויער יאַן גרו-דאַ האָט געדראָשען תבואה אין סטאָדאָ-לע, האָבען זיך צו איהם אין ווירטשאַפט אַריינגעריסען דריי באַנדיטען, זיי האָבען געבונדען דעם פויער'ס 3 קינדער און גענומען איינפּאַקען און זעק דאָס גאַנ-צע האָב און גוטס. ווען גרודאַ'ס ווייב איז אַריין אין שטוב און דערזעהן די רויבער, האָט זי געמאַכט אַ געוואַלד. כדי זי צו מאַכען אומשעדליך, האָבען די באַנדיטען די פרוי געגעבען איינגע קלעפּ איבער'ן קאָפּ, זי אַריינגעוואָרפען אין קע-לער און צוגעבונדען איהר די הענד.

די מורא'דיגע געשרייען פון דער פרוי האָט אָבער דערהערט איהר מאַן. ער איז דאַן אַריינגעלאָפען אין שטוב צוזאַמען מיט נאָך 6 פויערען, בעוואָפענט מיט העק און ווידלעס. זעהענדיג זיי, האָט איינער פון די באַנדיטען זיך בעהאַל-טען אויפ'ן בוידעם, דער צווייטער אין קעלער און דער דריטער האָט זיך פער-באַריקאַדירט אין גרודאַ'ס וואוינונג און פון בעהעלטעניש אַרויס געשאָסען.

די פויערען האָבען גענומען אַטאַקירען די באַנדיטען און איינעם פון זיי דער'-הרג'עט מיט די העק. דער באַנדיט אויפ'ן בוידעם האָט דאַן אונטערגעצונדען דעם דאַך און אַנטלאָפען. ער האָט אָבער צו-בראָכען אַ פוס. די פויערען האָבען דאַן מיט איהם זיך בלוטיג אָפּגערעכענט און די שרפה איינגעלאָשען. דער צו'מתית'-טער צווייטער באַנדיט צוזאַמען מיט פרוי גרודאַ זענען אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל, קוים זשיפּענדיג. אויך דער דריטער באַנדיט איז פערהאַלטען געוואָ-רען.

צוליב אַ רויטער פאָהן
4 יאָהר תפיסה

(§) דער פּאָליציאַנט סטאַניסלאַוו סטאַזשינסקי האָט דעם 4. נאָוועמבער פ. י. בעמערקט, ווי אַ יונגערמאַן וואַרפט אַרויף אויף מאַטעיקאָ-גאַס אַ קאָמוניס-טישע פאָהן אויף די טעלעגראַפען-דראָ-טען. דער פּאָליציאַנט האָט דעם יונגער-מאַן שאול זאַנד (פון מלינאַרסקאַ 26) פערהאַלטען. ער איז שוין איינינע מאָל געוועזן בעשטראָפט פאַר פּאָליטישע חטאים.

נעכטען איז זאַנד פער'משפט געוואָ-רען אויף 4 יאָהר שווערע תפיסה, ער האָט זיך מודה געווען אין פאָרגעוואָר-פענעם פערברעכען.

די זיכערהייט אין שענקעוויטש-פּאַרק מוז גאַראַנטירט ווערען

ווענדונג צו דער שטאָט-סטאַראָסטווע

(מ) די טעג האָבען מיר מיטגעטיילט וועגען די אָנפאַלען פון כוליגאַנעס אויף פרידליכע דורכגעהער און שפּאַצירענדע אין שענקיעוויטש-פּאַרק. אונזער עפענט-ליכע ווענדונג האָט אַ פעולה און דער לאָדזער מאַגיסטראַט האָט זיך געווענ-דעט צו דער שטאָט-סטאַראָסטווע אַרויס-צוגעבען ענטשפּרעכענדע פעראָרדנונגען כדי צו גאַראַנטירען די זיכערהייט פון די דורכגעהער אין שטאָטישען גאָרטען

זאַל פילהאַרמאָניע — נאַרוטאָוויטשאַ 20
מיטוואָך, דעם 18-טען פעברואַר 1931, 9 אַ זייגער אָוונד
דער לעצטער אַפּשידס-אָוונד
פון
היה'לע גראָבער
אין אַ בענייטען פּראָגראַם.
צוויי איינאַקטערס פון י. ל. פּרץ
„שמעון לאַנדשאַ" פון „אָפּבעטן"
נאָך „קבורה" און „מוסר"
נייע קינדער-לידער • נייע פאָלקס-לידער • נייע חסידישע נגונים
בילעטען אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

פערשאָלטען בלוט

גרויסער שפּאַנענדער ראָמאַן פון דער היינטיגער צייט

(150 פאָרטזעצונג)

עדגאַר האָט אַ לייכטען ציטער געטון און איז געוואָ-רען בלאַס. ער האָט זיך אָבער גיך געפאַסט און מיט אַ רוהיגער שטים געזאָגט:

— ניין, איך האָב גאָרנישט געהערט; אָמער צו וואָס פרעגט איהר מיך?

— דער קראַנקער האָט גערעדט וועגען עפּעס אַ שרפה. דער דאָקטאָר האָט דאַן ערקלערט, אַז דאָס רעדט ער פון דער היץ.

איהר מיינט, אַז ער האָט פערלוירען דעם פערשטאַנד?

— האָט דער גראַף זיך אָנגערופען מיט אַ ציטערדיגער שטים.

— דער דאָקטאָר האָט געזאָגט, אַז איהם דראָהט צו ערלירען דאָס אונגליק.

גראַף עדגאַר האָט שווער געאָטעמט.

— ווי הייסט דער אומגליקליכער? —האָט ער געפרעגט מיט דער גרעסטער אָנשטרענגונג.

— ליידער קען איך אייך דאָס נישט זאָגען. מיר האָבען נישט געפונען ביי איהם קיין שום דאָקומענט. וואָס אַל הייסען. ווי ער הייסט.

— די זאַך אינטערעסירט מיך. קען איך אפשר אָנ-קוקען דעם אונגליקליכען?

— זעהר גערן, הער גראַף. ווען איהר ווילט מיך בע-גלייטען, פיהר איך אייך זאָפאָרט אַריין צום בעט פון קראַנקען.

— איך בין אייך זעהר דאַנקבאַר. — האָט דער גראַף געענטפערט און האָט זיך אויפגעהויבען פון זיין שטוהל.

עפּעס אַ שרעק איז איהם בעפאַלען. ער האָט נישט געוואוסט פאַרוואָס דאָס איז און ער האָט זיך נישט געקענט ערקלערען, וואָס איהם איז פּלוצלינג געוואָרען אַזוי ענג.

ענדליך זענען זיי אַריין אין צימער.

די באַראָנעסע האָט זיך אויפגעהויבען פון שטוהל. איהר געזיכט איז געוואָרען רויט, ווען דער גראַף האָט, אַריינקומענדיג, זי בעגריסט און זי האָט אַראָפּגעלאָזט די אויגען.

ראַאַבע האָט זיך אויפגעהויבען אויפ'ן בעט און מיט די הענט אַרומגענומען זיין געבונדענעם קאָפּ.

דער באַראָן איז שנעל צוגעגאַנגען צו איהם און איהם אַוועקגענומען די הענט פון קאָפּ.

— לאָזט צו רוה. מיין ליבער הער. עס וועט אייך בעסער ווערען.

ראַאַבע האָט איהם אָנגעקוקט מיט אַ פּאָר טעמפּע אוי-גען און דערנאָך האָט ער זיך צוריקגעלעגט.

דערווייל איז דער גראַף עדגאַר אויך צוגעגאַנגען צו איהם און בעטראַכט דעם פרעמדען מענש מיט אַנ'אויס-פאָרשענדיגען בליק.

— איהר קענט איהם אויך נישט? — האָט דער באַראָן געפרעגט.

— ניין, דער מאַן איז מיר פולשטענדיג אומבעקאַנט.

— האָט עדגאַר געענטפערט.

דאַ האָט דער קראַנקער ווידער אַ ציטער געטון און זיינע אויגען האָבען זיך געווענדעט צום גראַף.

אינסטינקטיוו האָט גראַף עדגאַר זיך צוריקגעצויגען אויף אַ פּאָר טריט.

— כאַ-כאַ-כאַ! עס איז נישט אמת. ער זאָגט לי-גענד, אַוועק מיט דיר, די ביזט נישט מיין זוהן. ניין. די ביזט עס נישט.-האָט ראַאַבע געזאָגט און אויפגעהויבען די הענט אין דער הויך, ווי ער וואָלט זיך געוואָלט שיצען גע-גען איהם.

עס איז געוואָרען גאָר שטיל.

— איך האָב נישט קיין זוהן! אַוועק! אַוועק, זאָג איך דיר! - ער זאָגט ליגענד, ער זאָגט ליגענד! נישט אַלץ איז וואָהר. מיט מערדער וויל איך נישט האָבען קיין שום געמיינזאַמעס. — האָט דער קראַנקער ווידער געשריגען מיט אַ פּאָר צוזאַמענגעבראַכענע ליפּען.

— דער מענש איז משוגע! —האָט זיך עדגאַר אָפּגערו-פען און זיין פּנים איז געוואָרען שרעקליך בלאַס.

אויף די באַראָנעסעס פּנים איז געוואָרען בלאַס און איהרע אויגען האָבען געבליקט מיט צער דאָ אויף דעם קראַנקען און דאָ אויף דעם גראַף.

באַראָן דאַלמאַר האָט זיך אָנגערופען שאָקלענדיג מיט'ן קאָפּ:

— איך ווייס נישט, הער גראַף, צי דאָס זענען בלויז איינגעבילדעטע פאַנטאַזיעס פון אַ קראַנקען מוח. זיינע ווער-טער זענען אַזוי שאַרף און זיי מאַכען דעם איינדרוק, ווי זיי וואָלטען ענטהאַלטען עפּעס אַזוינס, וואָס ער האָט אי-בערגעלעבט.

עדגאַר האָט אַ צוק געטון מיט די אַקסלען. ער איז נישט אומשטאַנד געווען אַרויסצורעדען אַ וואָרט.

דער קראַנקער מענש האָט געמאַכט אויף איהם אַ שרעקליכען רושם, אָבער פאַרוואָס דאָס איז אַזוי האָט ער זיך נישט געקענט ערקלערען. ער האָט דעמדאָזיגען מענש נאָך נישט געזעהען קיינמאָל אין זיין לעבען, אָבער דאָס געפיהל פון שרעק האָט ער נישט געקענט אונטערדריקען.

— מיין גאָט, פריהער האָט ער דאָך גערעדט וועגען עפּעס אַ שרפה! — האָט די באַראָנעסע זיך אָנגערופען.

עדגאַר'ן איז פּלוצלינג אַזוי קאַלט געוואָרען, זיינע אויגען האָבען זיך אינסטינקטיוו אָפּגעשטעלט אויף דעם פּנים פון דער גרעפין.

— זעה, ער ליגט שוין ווידער רוהיג — האָט זי זיך געווענדעט צו הערבערט'ן.

(פאָרטזעצונג קומט).

לאָדזשער טאָגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט-אָן פון 6 בזי 7 אין אָוועגד

נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: "Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16

טעלעפאָנען: רעדאַקציע 160-57, אַדמיניסטראַציע 100-47

די ראַטיפיקאַציע פון פּויליש-דייטשען האַנדעלס-אָפּמאַך

איידער דער מיניסטער זאַלעסקי איז מיט א חודש צוריק אַוועקגעפאָהרען קיין גענף, האָט די רעגירונג פאַרגעלעגט דעם סיים צו ראַטיפיצירען דעם האַנדעלס-אָפּמאַך מיט דייטשלאַנד. צו יענער צייט האָט שוין דער סיים ראַטיפיצירט די פערשידענסטע אָפּמאַכען וועגען אויסלענדישע ענינים, אָבער מיט דעם ענין וועגען אָפּמאַך מיט דייטשלאַנד איז עפעס שטיל געוואָרען. ווער ווייס צי אין דעם דאָזיגען וויכטיגען ענין האָבען ווידער-אַמאָל נישט בעקומען די איבערהאַנד די שאָוויניסטישע טענדענצען.

עס איז אָבער נישט קיין שום ספק, אַז די 6-יעהריגע צאָל-מלחמה צווישען דייטשלאַנד און פוילען, האָט זעהר פיל געשטערט אין דער ווירטשאַפטליכער ענטוויקלונג און פון דער צווייטער זייט איז דורך דעם מיט גאָרנישט פערקלענערט געוואָרען דער פערקויף פון דייטשע סחורות אין פוילען. 27 פּראָצענט פון אונזער עקספּאָרט קומט פון דייטשלאַנד. גלייכצייטיג געהט אויך אונזער אימפּאָרט אין גרעסטען טייל קיין דייטשלאַנד, גאַנצע 25 פּראָצ. פון גאַנצען אימפּאָרט, און די פריהערדיגע יאָהרען האָט ער אפילו דערגרייכט ביז 30 פּראָצ. פון דעם דאָזיגען שטאַנדפּונקט אַליין קאָן מען שוין זעהן ווי ווייט נישטיג עס איז צו רעגולירען אונזער האַנדעל מיט דייטשלאַנד. עס דאַרף דערמאָנט ווערען, אַז אינ'ם האַנדעלס-אָפּמאַך האָט אונז דייטשלאַנד אָנערקענט אַנ'אימפּאָרט פון 320 טויזענד טאָן קויהלען אַ חודש און 200 טויזענד חזירים אַ יאָהר. דער קויהלען-קאָנטינגענט אַליין מאַכט שוין אויס 30 פּראָצ. פון אונזער גאַנצען קויהלען-עקספּאָרט, און מהאי טעמא איז צו זעהן ווי ווייט נוצליך עס קאָן זיין פאַר אונז דער האַנדעלס-אָפּמאַך.

אַ נישט קלענערע בעדייטונג האָט אויך דער האַנדעלס אָפּמאַך פאַר אונזער האָלץ-אינדוסטריע. פון ניי-יאָהר אָן האָט זיך געענדיגט דער פּויליש-דייטשער האָלץ-פּראָוויזאָריום אַזוי, אַז דער עקספּאָרט פון האָלץ קיין דייטשלאַנד איז במילא אינגאַנצען אָפּגעשטעלט געוואָרען. אויב דער טראַקטאַט וועט אַריין אין קראַפט, וועט בלויז דער האָלץ-עקספּאָרט אַליין אונז אַריינברענגען אַ קימא-לן פון 100 מיליאָן זל. אַ יאָהר. נישט ווייניגער וויכטיג וואָלט אויך דער אָפּמאַך געווען פאַר אונזערע לאַנדווירטשאַפטליכע פּראָדוקטען. אמת, אַז דייטשלאַנד האָט איצט איינגעפיהרט אַ פּראָטעקציאָניזם בנוגע לאַנדווירטשאַפטליכע פּראָדוקטען. אינ'ם טראַקטאַט האָט אָבער דייטשלאַנד אונז אָנערקענט א קלאַוזולע פון העכסטער פּריווילעגיע אַזוי, אַז פוילען וועט קאָנען אַריינשיקען קיין דייטשלאַנד איהרע לאַנדווירטשאַפטליכע פּראָדוקטען אויף די זעלבע בעדינגונגען, וואָס עס האָבען די אַנדערע מלוכות.

די געגנער פון ראַטיפיצירען דעם פּויליש-דייטשען האַנדעלס-אָפּמאַך רוקען אַרויס דעם אַרגומענט, אַז צוליב דעם הויכ'ן צאָל אויף לאַנדווירטשאַפטליכע פּראָדוקטען אין דייטשלאַנד וועט דער טראַקטאַט נישט ברענגען קיין שום נוצען פאַר פוילען. מען דאַרף אָבער געדענקען, אַז די צאָל-העכערונג איז נישט געווענדעט געוואָרען ספּעציעל געגען פוילען. די צאָל-העכערונג האָט נאָר געהאַט דעם ציל צו ראַטעווען די דייטשע לאַנדווירטשאַפט, וועלכע האָט זיך געפינען אין אַ קאַטאַסטראָפאַלע לאַגע. אַ חוץ דעם דאַרף מען נאָך נעמען אין אַכט, אַז אויך מיר האָבען מיט אַ פּאָר חדשים צוריק געהעכערט דעם צאָל אויף כעמישע אויסאַרבייטונגען, אין די כעמישע אַרטיקלען, אין וועלכע דייטשלאַנד איז זעהר שטאַרק פּעראינטערעסירט, אַזוי אַז מען קאָן רעכענען, אַז מיר האָבען דאָ איינס פאַר איינס.

אויב עס געהט אין דער מאָס וועגען נעגענזייטיגען ווירטשאַפטליכען נוצען, איז איצט אונמעגליך אויסצורעכענען, ווי גרויס עס וועט זיין דער נוצען פאַר פוילען און ווי גרויס פאַר דייטשלאַנד. וואָרום דאָס דאַרף דאָך זיין די ערשטע פּראָבע אויף אַ פרידליכען אופן צו רעגולירען די ווירטשאַפטליכע בעציהונגען צווישען ביידע מלוכות.

דאָס וויכטיגסטע פון דעם דאָזיגען טראַקטאַט וואָלט אָבער געווען דער פערשטאַרקטער קרעדיט-צוטרוי צו פוילען. פוילען מוז האָבען גרויסע קאַפּיטאַלען צו פינאַנצירען די באַהן-נעץ, עלעקטריפיקאַציע וכדומה, איצט זענען נאָך פאַראַן 2 קוועלען פון דעם דאָזיגען קאַפּיטאַל, דאָס איז אַמעריקאַ און פראַנקרייך. אַמעריקאַ קאָן אָבער נישט מזרח-איראָפּע און אַהן דער פערמיטלונג פון דייטשלאַנד וועט זי דאָרט נישט לאַקירען איהרע קאַפּיטאַלען. און פראַנקרייך איז ביז איצט אויך מעהר גענייגט צו קרעדיטירען דייטשלאַנד איידער איהרע אייגענע פערבינדעטע. די איצטיגע באַהן הלואה וועט ערשט זיין איהר ערשטע וויכטיגע פּראָבע אויפ'ן פּוילישען געביט. עס איז זיכער, אַז די ראַטיפיקאַציע פון טראַקטאַט מיט דייטשלאַנד, וועלכע וועט ברענגען צו א נאָרמאַלען צוזאַמענלעבען פון ביידע מלוכות, וועט בעטראַכט ווערען אין דער וועלט אַלט בעוויז, אַז די אָנגעשטרענגטע בעציהונגען וועלען פּאָזיטיווירט ווערען און דאָס וועט ממילא בעזייטיגען די מורא פון אויסלענדישען קאַפּיטאַל פאַר פוילען. די וויכטיגקייט פון דער דאָזיגער ענדערונג אין דער עפענטליכער מיינונג פון דער וועלט, טאָר מען נישט גערינגשעצען.

מיר האַלטען דעריבער, אַז דער סיים דאַרף דורכאויס ראַטיפיצירען דעם אָפּמאַך.

ד"ר ב. זיירען

דערלאַנגט די האַנט אויף אַ שפּאַס
און פער'קנסט געוואָרן אויף אַנ'אמת

אין הוסט, אַ יודיש שטעטעל אין קאַרפּאַטען-רוסלאַנד, איז די טעג פּאָרגעקומען אַ מעשה, אפילו נישט קיין נייע, נאָר ווייל דער קריזיס, וואָס דאָס איז פאָר-געקומען אין די פּרינציפּען, וועלכע שפּילען אַ ראָלע אין דעם ענין, זענען גאָר אַנדערע, ווי אַמאָל, איז עס כדאי צו פערציילען.

שבת נאָכמיטאָג איז זיך צוזאַמענגעקומען יונגוואַרג אין אַ הויז און האָבען זיך, ווי דער שטייגער ביי יונגוואַרג, אַמוזירט, געלאַכט, געטאַנצט און געזונגען.

צווישען אַם דעם יונגוואַרג איז אויך געווען פרייליין ניגא גראָס, אַ יונג און מעליגענט מיידעל, און יוסף שאַלאָוויטען אַ בחור, אַ סטודענט, וועלכע האָבען זיך צוזיקגעצויגען און אַ ווינקעל און זיך פערטיפט און עפּיס אַ געשפּרעך.

מיטאַמאָל האָט דאָס מיידעל בעמערקט אַ שיינעם רינג ביים יונגענמאַן, וועלכער איז איהר זעהר גוט געפעלען. זי האָט איהם געבעטען, ער זאָל איהר דאָס פינגערל שענקען און דער בחור האָט תיכף מסכים געווען:

— מיט פערגעניגען שענק איך עס אייך, פרויליין, גיט מיר נאָר אייער פינגער — האָט דער יאָלד געזאָגט.

דאָס מיידעל האָט לאַכענדיג אויסגעשטרעקט אַ שלאַנק רויזיג פינגערל. און אַרויפלייגענדיג דאָס פינגעלע אויף איהר פינגערל האָט דער יונגערמאַן הויך אויסגערופען:

— הרי את מקודשת לי...

דאָס מיידעל האָט נישט געוואוסט, וואָס דאָס בעטייט, דער איבריגער עולם האָט איהר אָבער גענעבען צו פערשטעהן אַז דער יונגערמאַנטשיק האָט מיט איהר געטריבען אַנ'ערנסט שפּיל און אַז לויט די יודישע דינים איז זי זיין ווייב כדת משה וישראל...

דער „שטומער פּראַצעס"
וואָס שרייבט די פּוילישע פּרעסע וועגען דער סענסאַציאָנעלער ווענדונג אין וואַרשאווער „צענטראָלעוו-פּראָצעס"

די סענסאַציאָנעלע ווענדונג אין וואַרשאווער צענטראָלעוו פּראָצעס, דער פאַקט, וואָס די אָנגעקלאַגטע האָבען זיך אָפּגעזאָגט פון דער פערטיידיגונג און געבעטען, אַז מען זאָל זיי צוריקפיהרען אין תפיסה אַריין האָט שוין געפונען אַ גאַנץ ברייטען אָפּקלאַנג אין דער פּוילישער פּרעסע. אַנ'אויסנאַהם איז נאָר דער „ראָבאָטניק", וועלכער ברענגט בלויז דעם לאַנגען טרוקענעם בעריכט פון די דינסטאָג'דיגע געריכטס-פערהאַנדלונגען און איז יוצא מיט אַ קעפּעל, וואָס זאָגט שוין זעהר פיל. און נעמליך „דער שטומער פּראַצעס".

דער סאַנאַטאָרישער „קורייער פּאָראַני" פערעפענטליכט וועגען דעם דאָזיגען אַ גאַנץ לאַנגען אַרטיקעל אין וועלכען דער מחבר שרייבט צווישען אַנדערען אַזוי: דאָס וואָס איז ביז איצט פאַר דער אָפּאָזיציע, וועלכע נוצט אויס די סעס-טריבונע נישט אויף פּאָזיטיווער פּאַרלאַמענטאַרישער אַרבייט נאָר אויף דעמאַגאָגישער פּאַרטיי-אַגיטאַציע, איז איבערגעטראָגען געוואָרען אין געריכטס-זאַל אַריין, וואו עס דאַרף קודם כל הערשען אַ רוהיגע ערנסטקייט און אַ זאַכליכע אָפּהאַנדלונג פון די באַהאָווייפען וואָס עס מאַכט די בעשולדיגונג און די אַרגומענטען פון דער פערטיידיגונג".

„דער פערדריסליכער טראַגישער פאַל מיט דעם גערילטען סעניאָר פון דער וואַרשאווער אַדוואָקאַטור, קאַרניפעלד, וועלכער איז אויסגעהערט געוואָרען אַלס עדות און אַנ'אויפגערעגטער אַטמאָספערע, ווערט אויסגענוצט און סיים דורך די פּאָליטישע פריינד פון די אָנגעקלאַגטע אַלס אַ ליטעראַרישאַפטליכע פּראָפּאַגאַנדע מיט פּאַרטיי-אַגיטאַטאָרישע פּאָונות. די אָנגעקלאַגטע האָבען זיך אָנגעהויבען צו בענוצען מיט דער מעמאַר פון אַ טויבער שטומקייט און רעזיגנאַציע פון אַלע פערטיידיגונגס-מיטלען, כדי צו בעשטערען די אַזוי אויך שווערע אויפגאַבען פון געריכט און אַרויסרופען אַ געהעריגען רושם אין דרויסען, אַז מען בעגעהט ווייטער געגען זיי אַנ'אַקט פון עוולות און געוואַלדטאַטען. מען האָט געבליבען בעמערקט אין דער פּרעסע, אַז די שטעלונג פון די אָנגעקלאַגטע און דעם פּאָליטישען צעם איז מיט אַזוי פיל אַנדערש פון די אָנגעקלאַגטע און אַנדערע פּראָצעסען פון אַ פּאָליטישען כאַראַקטער, אַז זיי פערטיידיגען בכלל נישט זייער פּרינציפּיעלע שטעלונג פאַר וואָס זיי האָבען געהאַנדעלט אַזוי און נישט אַנדערש — נאָר זיי ליקענען פּשוט אָפּ די גאַנצע בעשולדיגונג". און די צייטונג פיהרט אויס, אַז צוליב דעם וואָלט מען אודאי נישט בעדאַרפט האָבען קיין סבות אַריינצופיהרען אין דעם דאָזיגען פּראָצעס די אַלע דראַמאַטישע פּאָליטישע פאַקטאָרען, וועלכע טרייסלען סיסטעמאַטיש אויף די עפענטליכע מיינונג אין לאַנד".

דער סאַנאַצאַרישער קאַמפס-אָרגאַן „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" איז צוליב דער נייער ווענדונג אינ'ם פּראָצעס גאָרנישט קאַמפּעלוסטיג געשטימט. די צייטונג בעלייכט די געשעהענישען אין געריכטס-זאַל אין אַ גאַנץ מרה-שחורה'דיגען טאָן, גאָרניט לויט דער טבע פון איהם שטענדיג באָמבאַסטיש-קנאַקעדיגער שטיל.

פון די שבת'דיגע פערהאַנדלונגען — שרייבט די צייטונג — זענען, אַזוי צו זאָגען, פיל וואַסערן אָפּגעפלאָסען. דער געזונד-צושטאַנד פון פרוי ד"ר בודזשינסקי—טולוצקאַ האָט זיך געקענט פערבעסערן, פערערגערן און אויך געקענט בלייבען אין זעלבען צושטאַנד. נאָר דערפון האָט קודם כל בעדאַרפט אָפּהענגען זיין דער ווייטערדיגער גורל פון די געריכטס-פערהאַנדלונגען. און ווייטער די חילוקי דעות, וואָס זענען ענטשטאַנען צווישען דער פערטיידיגונג און פּראָקוראָר האָבען זיך אויך געקענט ענדערן למובה אָדער לרעה. עס מוז אָבער פעסטגעשטעלט ווערען, אַז אין דער צייט, וואָס דער געזונד-צושטאַנד פון ד"ר טוליצקאַ איז נישט פערערגערט געוואָרען, פערקעהרט, עס איז נאָך אַריינגעקומען אַ בעסערונג, זענען די בעציהונגען צווישען פּראָקוראָר און דער פערטיידיגונג געקומען צום העכסטען פונקט פון אָנגעשטרענגטקייט".

דער קראָקאָווער „אילוסטראָוואַני קורייער" ברענגט דעם בעריכט פון די דינסטאָג'דיגע געריכטס-פערהאַנדלונגען אָהן [illegible]

wyroby fabryki perfum
Dralle
używa cały świat

פאַרמיטאָג אַ בעטלער — נאָכמיטאָג אַ מיליאָנער
שטוינענדע געשיכטע פון היינטיגער צייט

ער איז נישט קיין העלד פון אַ לעגענדאַרישער מעשה אָדער פון אַ פאַנטאַסטיש-ראָמאַנטישען ראָמאַן. ער איז אַ מענש פון פלייש און בלוט, אַנ'אמת-עקזיסטירענדיגער. די מעשה איז אונגלויבליך, אָבער דאָס שאַרפע אויג פון דער אַמעריקאַנישער פּאָליציי און דער פיינער לעבעדיגער טעמפּעראַמענט-חוש פון די ניו-יאָרקער צייטונגס-לייט האָבען בשותפות אַלין נאָכקאָנטראָלירט. דאָס וואָס איינצעלנע מענשען האָבען פער'חידוש'ט און פערוואונדערט דערצעהלט, האָט זיך אַרויסגעוויזען אַלס אַ לעבענס-געשיכטע העניגש. די מעשה איז אמת מיט אַלע איהרע פּיטערלע, און פּיטשעוואָקעס.

אינ'ם קאָמעדיגען און זעלטענעם קאַפּיטעל פון דער אַמעריקאַנישער יאָגעניש און האַסטיגקייט, איז אַלין מעגליך. דאָס, וואָס מען האַלט אין דער וועלט פאַר אַ לעגענדע, איז אין אַמעריקאַ אָפט טרויקענער און נאָכטערער לעבען. דער מענשליכער גורל פאָרעמט זיך און האַרמאָניעט זיך דאָרט לויט ספּעציפישע געזעצען, וועלכע זענען אינגאַנצען פערשיעדען פאַר דעם שכל פון דער אַלטער וועלט מיט איהרע פערעלטערטע און פערפוילטע פאָרשטעלונגען און אַרבייטס-דרכים.

דער מאַטעריעלער אויפשטייג פון אַ סך מיליאָנערען אין אַמעריקאַ איז אָפט פאַר אונז אַנ'אונבעגרייפליכער רעטעניש. אין דער נייער וועלט אָבער איז נישטאָ קיין פּלאַי-פּלאַים. דער אָרעמער שוסטער, וועלכער אַרבייט און שוויצט אין בלוט, ווערט מיטאַמאָל דער גרעסטער שוך-פאַבריקאַנט. דער הונגעריגער און וואַנדערנדיגער פּעדלער שטייגט אַרויף אויף די העכסטע שטאַפּלען פון עשירות און דער סוחר'ישער וועלט. די קליינע אָרעמע הייזלעך פערוואַנדלען זיך אין ריזיגע וואָלקען-קראַצערס און אַמאָליגע גאַנצע, אָרימע קוואַרטאַלען פון די גרויסע אַמעריקאַנישע שטעט זענען נישט זעלטען געוואָרען טשעכאַרדראַ-צענטרען פאַר דעם אַרויף און אַראָפּ פון דער לעבע-וועלט.

אַזאַ וואונדערבאַרע מעשה שטראָמט דורך איצט די גאַנצע אַמעריקאַנישע וועלט. פאַר אונז איז זי וואונדערבאַר-משיקאַווע. אין אַמעריקאַ דערצעהלט מען זי אַזוי קורץ און טרוקען, ווי מען דערצעהלט אַ מעשה פון אַ מיליאָנער, וועלכער איז איבער נאַכט געוואָרען אַן אביון, אָדער וועגען אַ בערזען-שפּיל, וואָס האָט אַרויסגעהויבען און אַראָפּגעוואָרפען מענשען און לעבענס. די מעשה מוז אָבער פערעגיסטרירט ווערען. זי בעווייזט ווידער אַמאָל די סודות'דיגע קעמפּ און פערפאָרגענקייט פון כחות, וועלכע שמידען און געשטאַלטען דעם גורל פון אַ לעבעדיגען בשר ודם, פון אַ אינפלוג נאָר פּשוט'ען מענשען.

יאָהרענלאַנג איז אין משיקאַגאָ געווען אַ שם דבר אַנ'אָרימער, אָפּגעשליסענער און אָפּגעריסענער בעטלער. קיינער האָט נישט געוואוסט, פון וואַנען ער קומט און וואו ער לעבט. וועמענס באָבע'ס דאגה איז דאָס, וואו אַ בעטלער האָט זיין נאַכט לעגער אָדער זיין דאַך. מיט מסחר האָט עס נישט צו טאָן און פאַר לעבען האָט עס נישט קיין ממשות. אָבער דעם דאָזיגען בעטלער האָבען אַלע געקענט. יעדערער האָט איהם געגעבען אַ פּאָר פּרוטות, אַ קליינע אָדער גרויסע נדבה און ער האָט יעדען געדאַנקט אַזוי ווי נאָר אַ בעטלער פערשטעהט צו דאַנקען. בשעת עס האָט פּאַסירט, אַז איינער איז פאַרביי געגאַנגען און האָט אויף איהם נישט געלייגט קיין אַכט, האָט דער בעטלער געשאָלטען מיט טויטע קללות. ברכות און קללות האָבען זיך געשאָטען פון בעטלער'ס מויל ווי אַ גוס-רעגען פון הימעל. מען האָט אויפ'ן בעטלער קיין פאַראיבעל נישט געהאַט פאַר זיינע קללות און מען האָט נישט געזוכט זיינע ברכות. „אומפּלדזשעמס" — אַזוי האָט מען דעם בעטלער גערופען — „אומפּלדזשעמס" האָט זיין אייגענעם לשון און זיינע אייגענע כוונות. ער מעג, ער מעג אַלין. זיינע לומפּען, אין וועלכע ער איז געווען איינגעוויקעלט, זיין גראָהער, פון אַלע זייטען, איינגעדריקטער קאַפּעלוש, וועלכער האָט צוגעדעקט אַ רויט-גראָהליכען קאָפּ, די טיפע קנייטשען, וועלכע האָבען אויף זיין פּנים אָפּגעשפּיגעלט די מאַטערנישען פון זיין נשמה, האָבען פאַר איהם געשאַפען אַ היתר אויף אַלין, וואָס פאַר אַנ'אַנדערען מענשען וואָלט אפשר געווען אסור.

קיינער ווייס נישט פאַרוואָס. אָבער עס בלייבט אַ פאַקט, אַז אַלע פּאָליציי-מיטינאָוונוקעס זענען געווען מיט איהם העפליך און פאָרזיכטיג. דעם בעטלער „אומפּעלדזשעמס" טאָר מען נישט אָנרירען. ער איז אַ סוד, אַ מין לעבעדיגע התראה. אַ געשטאַלט פון אַנ'אַנדער וועלט.

איצט איז דער סוד אויפגעדעקט מען האָט געטראָפען דאָס רעטעניש. מען ווייס שוין אפילו זיין אייגענעם נאָמען. ער הייסט נישט „אומפּלדזשעמס". קיינער ווייסט נישט, ווער עס האָט איהם אַזאַ נאָמען געגעבען און פאַרוואָס מען האָט איהם אַזוי גערופען. ער הייסט נאָר וויליאַמס און איז איינער פון די גרעסטע מיליאָנערען אין אַמעריקאַ...

זיין לעבענס-פּאַסירונג איז, לויט'ן אינהאַלט, אַנ'אַמעריקאַנישער בלאַף, אַזוי ווי די אַמעריקאַנישע יאָלקען-קראַצערס און דער גאַנצער ריזיגער פערמעגען פון דער נייער וועלט. ער איז געבוירען ביי נישט-אָרימע עלטערן און האָט אין אָנהויב פון זיין לעבען בעקומען אַ גאַנץ פיינע שול-בילדונג. ער איז אָבער גיך געוואָרען אַ יתום. קיינער האָט פאַר איהם נישט געדאגה'ט, מען האָט איהם איבערגעלאָזען אויף הפקר. זיין עלטערער ברודער האָט אויסגעבראַכט דאָס גאַנצע פערמעגען, וואָס איז פערבליבען בירושה און איז אַוועק פון דער היים. קיינער האָט נישט געוואוסט, וואו ער איז אַהינגעקומען. דער אָרימער יתום האָט זיך געוואַלגערט וואו אַ טאָג און וואו אַ נאַכט. איין טאָג איז ער געווען צווישען אָרימע, הולטאַיע עמיגראַנטען און דעם אַנדערען טאָג האָט ער פערבראַכט צווישען גנבים און בעטלערס. ער האָט נישט געהאַט קיין אָרט, וואו דעם קאָפּ אַוועקצולייגען און נישט קיין שטיקעל טרוקען ברויט צו שטילען זיין הונגער. אַנ'אַרבייט אָדער

(ענדע—זייט 6)

קאָלאָניעל לאָורענס ניט קיין געגנער פון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים

לאָנדאָן. (יטא) אויף דער לעצטער זיצונג פון „אַנגלאָ-פּאַלעסטינען-קלוב". וואָס איז פאָרגעקומען אונטער'ן פאָרזיץ פון ד"ר איידער, האָט דער פאָרזיצענדער פון דער „פּאַלעסטינען פּאָמפּאַש קאָמפּאַני" (נאָוואָמייסקי'ס קאָנצעסיע ביים ים המלח) געזאָגט. ווילנגייט-קעניג פון אינדיען, לאָרד ליטמאַן, געשילדערט, ווי אַזוי די געזעלשאַפט איז געגרינדעט געוואָרען און וואָס פאַר אַ בעדייטונג עס וועלען האָבען די אַרבייטען ביים ים-המלח פאַר דער ווירטשאַפטליכער ענטוויקלונג פון ארץ-ישראל.

דערנאָך האָט לאָרד ליטמאַן ערקלערט, דאָס דער בערי'המטער פּאָלקאָווניק לאָורענס, וועלכער האָט געשפּילט אַזאַ וויכטיגע ראָלע אין דער געשיכטע פון די פעלקער פון נאָהענטען מזרח, איז נישט קיין געגנער פון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים און פון דער באַלפור-דעקלאַראַציע.

ווי עס שיינט מיט לאָרד ליטמאַן, האַלט קאָלאָנעל לאָורענס, אַז אין ארץ-ישראל וועט ענטשטעהען אַנ'אינדוסטריעלער צענטער פון נאָהענטען מזרח, און דער ווירקליכער ווערט פון דער באַלפור-דעקלאַראַציע וועט אָנערקענט ווערען ערשט דאַן, ווען די עקאָנאָמישע בעציהונגען צווישען די פערשידענע לענדער פון נאָהען מזרח וועלען זיך ענטוויקלען אויף אַזוי פיל, אַז זיי וועלען קאָנען זיין אונאָפּהענגיג איינער פון אַנדערען.

גאַליציער פינאַנסיסט, אַ משומד
געקומען צו קבורה אויפ'ן יודישען בית-עולם

ווינאַ. (יטא) אין לובוי איז געשטאָרבען דער בעקאַנטער אין לעמבערגער פינאַנסיסט און דירעקטאָר פון די בעקוואוסטע שוועבעלעך-פאַבריקען „וואָליקאַן" פּאַבסט. דער פערשטאָרבענער האָט זיך אין דער יוגענד גע'שמד'ט און האָט ביז'ן טויט געפיהרט אַ לעבען פון אַ פרומען קריסט. ערשט נאָכ'ן טויט האָט מען ביי איהם געפונען אַ בריף, אין וועלכען ער בעדויערט זיין שריט, וואָס ער האָט זיך גע'שמד'ט, און בעט דאָס מען זאָל איהם ברענגען צו קבר-ישראל. דער לובוי'שער רבי פּאָלאַנסקי האָט גע'פּסק'ענט, אַז מען זאָל איהם מקבר זיין אויפ'ן יודישען בית-עולם.

פער'משפּט צום טויט, צו אייביגער קאַטאָרגע און שפּעטער בעפרייט

משערנאָוויץ. (יטא) משה חיים ברוגשטיין פון משערנאָוויץ איז מיט אַ קורצער צייט צוריק פער'משפּט געוואָרען דורכ'ן מיליטערישען געריכט צום טויט פאַר מכלומר'שטען דעזערטירען צום שונא בעת דער וועלט-מלחמה.

אַזוי ווי אין רומעניען איז די טויט-שטראָף אָפּגעשאַפט געוואָרען, האָט דאָס מיליטער-געריכט פערביטען די טויט-שטראָף אויף אייביגער קאַטאָרגע. דעם דאָזיגען אורטייל האָט דאָס געריכט אַרויסגעגעבען אונטער די אויגען פון דעם פער'משפּט'ען. וועלכער האָט זיך דערוואוסט פון זיין פערברעכען און שטראָף ערשט דאַן, ווען מען איז איהם געקומען אַרעסטירען.

סענ. ד"ר עבנער, וועלכער האָט געהאַט בעוויזען, אַז משה חיים ברוגשטיין האָט בעת דער וועלט-מלחמה נישט דעזערטירט, פערקעהרט, איז צוויי מאָל געווען אויפ'ן פראָנט און ביידע מאָל פערוואונדעט געוואָרען, האָט געפאָדערט צו רעוויזירען דעם פּראָצעס. דאָס מיליטער-געריכט האָט די בקשה ערפילט, און די צווייטע אינסטאַנץ האָט דעם בעשולדיגטען ברוגשטיין אינגאַנצען בעפרייט.

מוסאָליני און אַ פראַנצויזישע זשורנאַליסטין
די סכסוכים קאָנען געלעזט ווערען נישט מיט דער שווערד

אַ פראַנצויזישע זשורנאַליסטין האָט בעזוכט מוסאָליני'ן, דעם דיקטאַטאָר פון איטאַליען און געהאַט מיט איהם אַ לענגערען שמועס.

אין אַ גרויס, בעשיידען מעבלירטע צימער, ביי אַ טעלעפאָן זיצט דער „דוטשע", דער פיהרער פון איטאַליענישען פאַשיזם. ער איז עלטער געוואָרען אויסערליך פאַר די לעצטע יאָהרען. זיין בליק איז אָבער ענערגיש, זיינע בעוועגונגען יונג, שנעלע.

ער זעצט אַוועק די דאַמע און בלייבט שטעהן. מען שטעלט איהם תמיד פאָר גרויס, ברוטאַל, אַטלעטיש. עס איז נישט אמת. מוסאָליני איז אַ געוועהנליכער מענש, פון אַ מיטעלמעסיגען וואוקס. זיין קאָפּ איז געזונד, זיין קאָפּ האַלט ער מיט אַ ברוטאַלער פעסטקייט, אָבער הענד האָט ער קליינע, נערוועזע, בלייכע. אויף יעדער לינקער האַנד — אויסגעקרייצט אַ שטערען.

די זשורנאַליסטין בעט ביי איהם איינציגע איינצעלהייטען וועגען זיין אונטערוויאו, וואָס ער האָט געגעבען דורך ראַדיאָ. מוסאָליני איז פערוואונדערט.

— וואָס פאַר אַנ'איינצעלהייטען? איך האָב געזאָגט קלאָרע דבורים, דאַכט זיך, איז נאָך געבליבען עפּיס אַ ספק?"

— איהר האָט גערעדט וועגען שלום, עקסעלענץ, דאָס איז געווען פאַר אַלעמען אַ פערלייכטערונג. מען איז נאָך אָבער פונדעסטוועגען נישט גאָר רוהיג, ביז איצט האָט מען אויף איטאַליען געקוקט מיט אונרוה.

— איך ווייס עס גוט, ענטפערט מוסאָליני, מען בעטראַכט אונז, ווי אַ געפאַהר, ווייל מיר האָבען בעקומען דאָס בעוואוסטזיין פון אונזער כח, ווייל יונגע, ערנסטע — געהען מיר צו אונזער צוקונפט — מיינט מען, אַז מיר שטרעבען צו קלעפּ... אויב איך האָב פּראָיאָהרען געזאָגט, אַז „מיר זענען גרייט צו שלאָגען זיך" — האָב איך צוגעגעבען: „אין פאַל, אויב מען וועט אונז אַטאַקירען". מיר וועלען קיינמאָל נישט אַטאַקירען די ערשטע. אונזער פאָלק איז נאָך יונג.

— עס איז דאָך פאַראַן אַ געוויסע שפּאַנונג צווישען אונזערע פעלקער, זאָגט די זשורנאַליסטין. — אום די שפּאַנונג זאָל זיך פאַרמינדערן, אום עס זאָל קומען אַ ברידערליכע אַטמאָספערע — וואָס דאַרף מען?

— דאָס איז נישט אין מיינע כחות, ענטפערט מוסאָליני. דאָס מיספערשטענדניש איז געבוירען פון אַ גאַנצער רייהע געשעהענישען, וואָס האָבען בעריהרט איטאַליען און איהר שטאָלץ. די וואונדען זענען טיפע און מען קאָן זיי נאָך אויסהיילען. מען דאַרף אָבער טאָן גיך, ווייל יעדער טאָג איז אַ פערלוירענער טאָג. די סכסוכים קאָנען זעהר לייכט געלעזט ווערען נישט מיט'ן שווערד. איך בין גרייט צו בעטראַכטען זיי רוהיג ביי אַ טיש. מען דאַרף אָבער וויסען, אַז מען רעדט מיט אונז, ווי מיט אַ שטאַרק פאָלק, וואָס האָט זיין פּלאַץ און זיינע רעכט אונטער דער זון.

———0———

מאסען-קינדיגונג אין דער גרויס-אינדוסטריע איז כמעט א בעשלאסענע זאך

רעכטע און לינקע ארבייטער-פעראיינען זאלן שאפען אנ'איינהייטליכען פראנט

די קלאנגען, אז די גרויס-אינדוסטריע זאל האבען בעשלאסען מאסענווייז צו קונדיגען אויף צוויי וואכען אלע ארבייטער פון די פאבריקען און דערנאך זיי פארלעגען אנדערע ארבייטס-בעדינגונגען און א קלענערן לוין, — זענען נישט אינגאנצען גרונדלאז. א גאנצע רייהע גרויסע טעקסטיל-פירמעס, וואס געהערען צום פערבאנד פון דער גרויס-אינדוסטריע פאדערט שוין לאנג, אז ס'זאל געענדערט ווערען דער איצט עקזיסטירענדער אפמאך מיט די ארבייטער.

דער פערשארפטער קריזיס און די קאנקורענץ מצד דער קלענערער אינדוסטריע, וועלכע איז נישט געבונדען מיט א קאלעקטיווען אפמאך מיט די ארבייטער, האט בעוואוינגען די אינדוסטריעלער אונטערנעמען שריט צו קונדיגען דעם איצטיגען אפמאך.

דער קלאסען טעקסטיל פעראיין האט אויף אנ'אנפראגע צום פערבאנד פון דער גרויס-אינדוסטריע בעקומען א תשובה, אז די ארבייטער קאנען זיך רוהיג מאכען א ליאדע טאג אויף א מאסען-קינדיגונג.

פון איצט זענען אבער קיין שום ענדערונגען נאך נישט פארגעקומען.

* * *

(—) דער לאדזשער רעפוטאט יאשקעוויטש האט זיך געווענדעט צו די פראפעסיאנעלע פעראיינען פון די פ.פ.ס. כ. ד. און „פראצא" צו שאפען אנ'איינהייטליכען פראנט פון אלע לאדזשער ארבייטער פעראיינען, כדי ענטגעגענצושטעלען זיך די פאבריקאנטען, וואס ווילען אראפדריקען די לוינען.

אין דער דאזיגער אקציע וועלען זיך אבער נישט בעטייליגען — אויב זי זאל דורכגעפיהרט ווערען — די „סאנא-מארישע" פעראיינען, הגם רעפוטאט יאשקעוויטש איז רעפוטאט פון דער „בע-בע"-ליסטע. דאס ווערט ערקלערט דערמיט, וואס דעפ. יאשקעוויטש בעלאנגט נישט צו דער גרופע „ארבייטס-פאלקאווניקעס" וועלכע געהט אונטער דער פיהרונג פון מאראשעווסקי. מיט'ן לאזונג צו פער'מלוכה'שען די פראפעסיאנעלע פעראיינען.

—○—

יודישע פרוי

איבערגעפאהרען דורך אויטא

אויף פעטריקאווער גאס האט אנ'אויטא איבערגעפאהרען די 32-יעהריגע חנה לעווקאוויטש, אנ'ארבייטסלאזע, פון ווגלבארסקא 32.

לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריעלער לערנען אן א חוצפה'דיגען סוחר פון לעמבערג

ער צאהלט מיט זלזולים אנשטאט געלד

(א) א רייה לאדזשער פירמעס, זענען געשטאנען אין האנדעלס-בעציהונגען מיט'ן מאנופאקטור הירשאוויטש פון לעמבערג, אנטאני אוויערא. דער לעמבערגער הירשאוויטש איז צווישען אין טראנזאקציע אין דער צווייטער שולדיג געבליבען א לאדזשער פירמע א גרעסערע סומע געלד. אבער פון אפגעבען דעם חוב האט ער נישט געקלערט. אז מ'האט איהם געמאהנט דאס געלד, האט ער געענטפערט ציניש, אז ער „העט נישט". אבער די לאדזשער פירמע האט אויך נישט געשוויגען. זי האט אינטערווענירט ביים טעקסטיל-אינדוסטריעלער-פערבאנד און מ'האט אוויערא'ן אפגעשטעלט דעם קרעדיט.

אויף אזא אופן איז ער געצוואונגען געווארען אפצוגעבען דעם חוב. די לאדזשער פירמע האט אבער געפאדערט א סאטיספאקציע פאר דער בעליידיגונג. די האנדעלס-סעקציע ביים טעקסטיל-אינדוסטריעלער פערבאנד אין לאדז האט דערום אוועקגעשיקט א געהעריגען בריף קיין לעמבערג. אבער דער דאזיגער בריף איז דערנאך צוריקגעקומען מיט א האגעל בעליידיגונגען.

אין רעזולטאט, האט דער לאנד-פערבאנד פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע פונאנדערגעשיקט מיט צירקולאר צו אלע זיינע מיטגלידער, פאדערנדיג צו ציהען די ניטיגע קאנסעקווענצען פון אזא מין בעציהונג פון די פראווינציעלע סוחרים לגבי די לאדזשער פאבריקאנטען. בעזונדערס איז געשטעמפעלט געווארען דער לעמבערגער הירשאוויטש. א חוץ דעם איז אויסגעשיקט געווארען א בריף צו דער לעמבערגער האנדעלס-קאמער וועגען געבען לאדז א סאטיספאקציע פאר דער אונערהערטער האנדלונג מצד אנטאני אוויערא.

טעאטער און קונסט

—○—

הערץ גראסבארד

מיט א נייעם רעפערטואר אין „פילהארמאניע"

קומענדיגען מאנטאג וועט אין לאדזשער „פילהארמאניע" אויפטרעטען מיט אנ'איינציגען ווארט-קאנצערט דער בעליבטער רעציטאטאר הערץ גראסבארד, וועלכער האט שוין דעם לאדזשער עולם פערשאפט א סך תענוג מיט זיין פרעכטיגען רעציטירען די ווערק פון די בעסטע יודישע שריפטשטעלער. הערץ גראסבארד קומט איצט צו אונז מיט א פיל-שטענדיג נייעם פראגראם, מיט וועלכען ער האט שטארק אויסגעצייכנט אויף זיין לעצטען קאנצערט-טורנע אין אויסלאנד.

לעצטער קאנצערט

פון חיה'לע גראבער

דער שטורמישער ערפאלג פון דער גרויסער בעהעגען-קינסטלערין חיה'לע גראבער אין לאדז ביי אלע אירע 4 אויפטריטען, האט בעוויזען, אז עס איז נאך דא פערהאן א גרויסער עולם, וועלכער האט די קינסטלערין נישט געזעהן. כדי צו געבען די מעגליכקייט אלע וואס וואינשען צו זעהן חיה'לע גראבער'ס קונסט, ווערט איינגעארדענט נאך איין קאנצערט, וואס וועט שוין זיין דער אונווידערופליך לעצטער קאנצערט איהרער אין לאדז אין איצטיגען סעזאן. הכלל, איהר אלע פריינד פון שעהנעם מוזיקאלישען יודישען ווארט, גרייט זיך אויף מיטוואך דעם 18. ד. ח. צו געניסען פון א גרויסען גייסטיגען תענוג!

קאנצערט פון רוסישען כאר

היינט, 8.30 אוונד קומט פאר אין פילהארמאניע דער לאנג-ערווארטעטער קאנצערט פון בעריהמטען רוסישען מענער-כאר (העכער 24 פערזאן) אונטער דער לייטונג פון בעריהמטען דירינענט ה' יערושי סעמיאנאוו. אין רעפערטואר-די שענסטע לידער פון די דאנער קאזאקען, רוסישע פאלקס-לידער סיבירער לידער, ווי אויך לידער פון דער רוסישער עמיגראציע.

דער שליסעל צום ערפאלג איז אנ'אנאנס אין „לאדזער טאגעבלאט"

שאפער פער'משפט אויף תפיסה פאר איבערפאהרען א מענש

מוז אויך בעצאהלען לויה-קאסטען, שכר-לימוד פאר א יתום און 10 יאהר פרנסה פאר דער אלמנה

(§) דער 30-יעהריגער שאפער ווילהעלם וויזענטאל איז געזעסען אויף דער בעשולדיגונגס - באנק אלס אנגעקלאגטער אין איבערפאהרען א מענש אויפ'ס טויט.

אין דעצעמבער פ. י. איז וויזענטאל אויף ראקיטשינער גאס ארויפגעפאהרען מיט זיין אויטא אויפ'ן וואגען פון קאראל בוני און איהם דערהרג'עט.

די אויספארשונג האט בעוויזען, אז וויזענטאל איז דער חייב אין דער טראגישער פאסירונג.

נאכ'ן אויסהערען די עדות אין די פערטיידיגונג, איז ארויסגעטראגען געווארען אנ'אורטייל, לויט וועלכען וויזענטאל איז פער'משפט געווארען אויף 16 חדשים תפיסה, צו בעצאהלען די לויה-קאסטען פון זיין קרבן אין דער הויך פון 345 זל., צו בעצאהלען שכר-למוד פאר'ן אומגעקומענעמ'ס זוהן צו 135 זל. א יאהר און צו געבען 70 זל. חודש'ליך אין משך פון 10 יאהר אויף אויסקומעניש פאר דער אלמנה מיט איהר קינד

זעלבסטמארד

צוליב ארבייטסלאזיגקייט

(§) ס'איז בעגאנגען זעלבסטמארד די ארבייטסלאזע אננא פילארסקא (לוואווסקא 13), אויסטרינקענדיג יאדינע. אז דער סם האט איהר געברענט, האט זי גענומען רופען הילף. פאגאטאוויע האט זי אפגעראטעוועט.

מ„המרכז-העברי"

ע"ש דר. י. נ. שמחוני בלודז.

היום ביום החמישי (12.2) ב8 בערב יתקיים במעוננו צגלנינה 42 (בחזית קומה 1) המשך של ה"ה א. לובלינסקי על הנושא: „ההתפתחות הקומוניקציה העולמית". כל העברים מוזמנים.

מלבד זה אנו מודיעים, כי אולם-הקריאה פתוח בכל יום מ8—10 בערב ב„מרכז-העברי" אפשר להשיג את כל הספרים העברים והעתונים, במחירים הכי נוחים.

אספות הקלוב העברי מתקימות בכל יום שבת ב7 בערב במעון הנ"ל על כל העברים לרכוש את הזיטון לדוברי עברית. הועד.

קאמף געגען טראכאם

צאהל קראנקע ווערט קלענער

(מ) אונטער'ן פארזיץ פון ד"ר סאקאלאווסקי איז פארגעקומען א ראט-זיצונג פון דער סעקציע צו קעמפפען געגען טראכאם ביי דער געזונדהייטס-אפטיילונג פון מאגיסטראט.

דער לייטער פון דער שטאטישער אמבולאטאריע פאר טראכאם - קראנקע ד"ר ש. שוויג האט אפגעגעבען א בעריכט וועגען דער טעטיגקייט אין יאהר 1930. ס'שטעלט זיך ארויס, אז די צאהל קראנקהייטס-פאלען פון טראכאם ווערט קלענער אין לאדז. דאס איז צוצושרייבען דעם סיסטעמאטישען קאמף פון דער שטאט געגען דער דאזיגער שעדליכער חולאת.

דערנאך זענען אנגענומען געווארען איינציגע פארשלאגען וועגען פערשטארקען די טעטיגקייט צו קעמפפען מיט טראכאם, צווישען אנד. א בעשלוס צו עפענען א נייע אמבולאטאריע פאר טראכאם-קראנקע.

דער נייער קארטעל פון די זייד-פאבריקאנטען

(§) דער נייער זייד-קארטעל וועט קומענדיגען שבת אפהאלטען זיין ערשטע פערזאמלונג און אונטערנעמען די ערשטע ארבייטען.

רעארגאניזאציע אין מעלדונגס-סיסטעם

(ב) דער מאגיסטראט פיהרט איין א נייע קארטאטעק פון די לאדזער איינוואוינער. אין אפריל וועט דורכגעפיהרט ווערען אנ'אלגעמיינע רעארגאניזאציע פון מעלדונגס-סיסטעם.

פרייזען אין רעסטאראנען

(ב) ס'הערשט א טענדענץ, אז די פרייזען פון אלע שפייזען אין די רעסטאראנען זאלען רעדוצירט ווערען אויף 20 פראצענט.

נאכט דיזשורען אין די אפטייקען

היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: ס. יאנקעלעוויטש אלטער מארק 9, ל. סטעקלא אלעקסאנדערער 37, ב. גלויכאווסקי נארוטאוויטש 6, ס. האמבורג גליבנא 50, ל. פאוולאווסקי פעטריקאווער 307, א. פיאטראווסקי פאמארסקא 91.

Katar, niemiły gość, jest słusznie przedmiotem obaw, gdyż prowadzi często do poważnych chorób. Z tego powodu wskazanem jest, aby już przy najmniejszych oznakach kataru, a również każdego innego zaziębienia, zażywać natychmiast oryginalne tabletki Aspiriny.

Istnieje tylko jedna

ASPIRINA

BAYER

Każde opakowanie i każda tabletka oryginalnej Aspiriny opatrzone są znakiem BAYER.

נייע צעניק-קאמיסיעס

(§) ווי בעקאנט זענען שוין בעשטימט געווארן נייע קאמיסיעס פעסטצושטעלען די פרייזען פון מעהל- און פלייש-ארטיקלען. די טעג וועט דער מאגיסטראט אויפפאדערן די געהעריגע ארגאניזאציעס, זיי זאלען אריינטראגען קאנדידאטען-ליסטעס אויף צו בעשטימען פערטרעטער פון די פעראינטערעסירטע בראנזשעס אין די צעניק-קאמיסיעס.

לאדז האט א שעהן פערמעגען

בלויז די הייזער זענען ווערט 869 מיליאן זל.

די אלגעמיינע אנשטאלט פון נעגענזייטיגער פערזיכערונג אין פוילען, האט אויסגעארבייט א טאבעלע וועגען דער צאהל הייזער אין לאדז, וועלכע זענען פערזיכערט געגען שרפות, און ס'איז צו זעהן, אז פאריגען יאהר זענען אין לאדז געווען אסעקורירט געגען פייער 1,725 הייזער, דערונטער 93 געביידעס פון עפענטליכען געברויך, 39 טעמפלען פון פערשידענע אמונות און 7593 אנדערע בנינים.

פון די אסעקורירטע געביידעס זענען אין לאדז פארהאן 16470 וואוין-הייזער. געביידעס נישט צום וואוינען (שאפעס, מאגאזינען, שטאלען א. א. ז.)—26615.

אלע לאדזער געביידעס צוזאמען זענען אפגעשאצט געווארען אויף 868 מיליאן 924,730 זל. די אלע געביידעס זענען אסעקורירט אויף 814 מיליאן 444,690 זל.

—:0:—

פון דער יוד. סעקציע

ביים זשורנאליסטען-סינדיקאט

מארגען, פרייטאג 11 פארמיטאג וועט אין לאקאל פון סוחרים-פעראיין (פיעטריקאווער 10) פארקומען דער אויסערארדענטליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער יודישער סעקציע ביים זשורנאליסטען-סינדיקאט אין לאדז. די פערזאמלונג וועט פארקומען ביי יעדער צאהל מיטגלידער.

די איבערלעבענישען פון א לאדזער דעטעקטיוו

(געשריבען ספעציעל פאר'ן „לאדזער טאגעבלאט")

פון בערנארד הילער

(6-טע פארטזעצונג)

הער שפאראג האט בעגראבען די הענט.

— הייסט עס, אז ער איז געווען דער מערדער פון דער אייגענער שוועסטער. דאס איז דאך שרעקליך! דאס איז אונמעגליך!

— איך זאג נישט, אז דאס מוז אונבעדינגט אזוי זיין. איך זאג בלויז, אז דאס קען זיין. פערגעסט נישט, אז אייער פרוי איז ארויס צום יודישען גלויבען און אלס אזעלכע איז זי פאר איהר ברודער געווען מעהר ווי א פרעמדע. און איצט, הער שפאראג, קומט מיט מיר ארויף אויפ'ן בוידעם!

ביידע זענען ארויס פון קאבינעט און זענען ארויפגעגאנגען אויפ'ן בוידעם.

דארט האט אלץ אויסגעזעהן אזוי ווי פריהער. קיין שום זאך איז נישט געווען גערירט.

די וועש איז נאך נישט געווען אראפגענומען, ווייל די דינסט-מיידלעך האבען פאר קיין שום געלד נישט געוואלט ארויפגיין אין דער הויך.

רינגארט איז פון דעם געווען זעהר צופרידען און ער האט זיך גלייך גענומען אויסצופארשען דעם ענין.

קודם כל איז ער צוגעגאנגען צו דער וואנד, אין וועלכער עס איז געווען אריינגעקלאפט א האק.

די פעטליע, מיט וועלכער העלענא איז געווארען דערשטיקט, איז נאך אלץ געלעגען אויף דער פאדלאגע.

רינגארט האט זי אויפגעהויבען און גוט בעטראכט.

פערגלייכענדיג זי מיט אנדערע שנורען וואס זענען געהאנגען אויפ'ן בוידעם, האט ער געזאגט:

— די פעטליע איז געמאכט פון א שטריק, אויף וועלכער עס איז געהאנגען געווארען וועש.

באלד האט ער געפונען א שטריק, פון וועלכער עס האט געפעהלט דער סוף, און ער האט געזאגט:

אט דא האט מען מיט א געוויס שארף מעסער אפגעשניטען א שטיק. צי האט אייער פרוי געהאט ביי זיך א מעסער?

— קיינמאל נישט!

— האט מען געפונען ביי איהר נישט געפינען קיין מעסער?

— ניין. נישט אין די טאשען און נישט אויפ'ן בוידעם האט מען נישט געפונען קיין מעסער.

— דאס איז א בעווייז, פון וועלכען די פאליציי האט געדארפט מאכען א וואזען. דאס איז א זאך, וואס איז גענוג פערדעכטיגט.

רינגארט האט לאנג אנגעקוקט די פאדלאגע און דאס ליילעך, אויף וועלכען מען האט געפונען דעם טויטען קערפער פון דער פרוי.

מיט דער הילף פון א פערגרעסער-גלאז האט דער דעטעקטיוו בעמערקט אויף דעם ווייסען ליילעך אפדרוקען פון שמוציגע פינגער.

דער דעטעקטיוו האט די אפדרוקען נאכגעצייכנט אין זיין נאטיץ-בוך, דערנאך האט ער געפרעגט שפאראג'ן:

— ווען איהר האט געטראפען דעם טויטען קערפער, האט איהר אראפגענומען דאס ליילעך פון דער שנור?

— יא.

— האט איהר דעמאלס געהאט ריינע הענט?

— יא. אזוי ווי איך בין געקומען פון דער ביורא וואש איך מיר די הענט.

רינגארט האט אנגענומען שפאראג'ס הענט און בעטראכט די פינגער זייערע.

— די אפדרוקען שטאמען נישט פון אייערע פינגער, און אויך נישט פון אייער פרוי'ס פינגער! מ'קאן דאך נישט גלויבען, אז זי האט געהאט שמוציגע הענט דעמאלס, ווען זי האט געוואלט אראפנעמען די וועש פון בוידעם.

— הייסט עס, אז דאס זענען צייכענס פון די פינגער פון א פערברעכער?

רינגארט האט א שאקעל געטאן מיט'ן קאפ און האט ווייטער גענומען אויספארשען דעם בוידעם.

לעבען דעם קליינעם דאך-פענסטערל האט ער זיך אפגעשטעלט און גענוי בעטראכט די פאדלאגע אויף יענעם ארט, דערנאך האט ער געעפענט א פענסטער און זיך ארויפגעקריגען אויפ'ן דאך.

א צעהן מינוט איז ער געשטאנען אויפ'ן דאך. דערנאך איז ער צוריק אריין אין בוידעם און געזאגט:

— איך האב שוין גענוי אנגעקוקט דעם דאך! — איצט וואלט איך געוואלט אויך אנקוקען דעם טויטען קערפער.

זיי זענען אראפ אונטען און אריין אין צימער, אין וועלכען עס האט זיך געפונען דער מת פון פרוי העלענע.

רינגארט האט בעטראכט איהרע ווייסע הענט און זיי פערגליכען מיט די צייכענס פון די פינגער-אפדרוקען אין זיין נאטיץ-בוך און ער האט א שאקעל געטאן מיט'ן קאפ.

דערנאך האט ער א שאר געטאן די האר פון הינטערן שטערן פון דער טויטער און אנגעקוקט איהר קאפ אין אלע זייטען.

ענדיגענדיג בעטראכטען דעם מת, איז ער צוריק אריין מיט שפאראג'ן אין קאבינעט.

— איהר האט גוט געטאן, הער שפאראג, — האט זיך דער בעריהמטער דעטעקטיוו געווענדעט צו איהם, — איהר האט גוט געטאן, וואס איהר האט מיך גערופען צו זיך. אייערע פערדאכטען האבען אייך נישט גענארט. איהר האט גוט געטאן, וואס איהר האט נישט פערזוימט און מיר גלייך געגעבען צו וויסען וועגען דעם געהיימניספולען טויט פון אייער פרוי, נישט געקוקט אויף דעם, וואס דער דאקטאר און דער פאליציי-אינספעקטאר האבען פעסטגעשטעלט, אז דא איז געשעהן א זעלבסטמארד-פאל. אייער פרוי איז געווארען ערמארדעט און צו אייך גרייט מען זיך אויך.

שפאראג איז בלייך געווארען. א שרעק האט איהם אנגעכאפט דעם האלז.

— עס איז דאך שרעקליך, הער רינגארט. איך האף, אז איהר וועט אוועקנעמען פון מיר די געפאהר.

— נאטירליך. זייט זיכער. הער שפאראג! דער מערדער פון אייער פרוי מוז געכאפט ווערען. איהר קענט רוהיג פערבלייבען ביי זיך אין הויז. איך מיין, אז דער פערברעכער וועט דערווייל זיך איינהאלטען אין זיין שטול א פאר טעג. אזוי ווי ער האט אייך צוגענומען אייער רעוואלווער טא נעמט איצט מיינעם. אז מ'האט ביי זיך אין דער קעשענע א רעוואלווער, איז מען דרייסטער. איך פאהר איצט צום הויז, וואו עס האט געוואוינט אייער שווער, קענט איהר מיר זאגען זיין אדרעס.

— בוטע זעהר. מילשא 53.

— האט יאקאב קרויש געוואוינט צוזאמען מיט איהם?

— יא, ער האט שטענדיג געוואוינט מיט'ן פאטער.

— אויסגעצייכענט. איך וועל זיך בעמיהען צו בעקומען אינפארמאציעס וועגען איהם.

— מיינט איהר באמת, אז יאקאב קרויש איז בעגאנגען דאס שרעקליכע פערברעכען?

— נאר ער האט געקאנט האבען נוצען דערפון. בלויז אויף איהם אליין קען פאלען א חשד און איך בין איבערצייגט, אז דעם מארד האט אויסגעפיהרט אדער ער אליין, אדער א מענש, וואס איז געדונגען געווארען דורך איהם. מעגליך, אז היינט ביינאכט וועט זיך אלץ אויפקלערען.

דערנאך האט רינגארט זיך געזעגענט. שפאראג, אנ'ארענטליכער און שפארזאמער מענש, האט בשום אופן נישט געקענט פערשטעהן, אז אין פערלויף פון א פאר יאהר זאל מען קענען אויסגעבען אזוי פיל געלד און בלויז דערפאר האט ער נישט געקענט מסכים זיין מיט דער מיינונג פון דעטעקטיוו.

דריטער קאפיטעל.

ווייטערדיגע שפורען

רינגארט האט א דריק געטאן דאס גלעקעל פון דער טיר פון א וואוינונג אויף קאפערניקא 53.

די טיר האט איהם געעפענט עפעס אנ'עלטערע פרוי, וועלכע האט געפרעגט:

— וואס פערלאנגט איהר?

— איך וואלט געוואלט זיך אנפרעגען וועגען עפעס. איהר וואוינט דא שוין לאנג אין דעם דאזיגען הויז, נישט אמת?

מעהר-ווייניגער 20 יאהר.

רינגארט האט צווייפלענדיג א שאקעל געטאן דעם קאפ.

— ווי אזוי? איהר זענט זיך דאך טועה.

— ניין. פארוואס מיינט איהר אזוי?

— דערפאר, ווייל די וואוינונג האט נאך מיט זיבען יאהר צוריק געהערט צו דעם אינדוסטריעלער קרויש. א חוץ איהם, זיין זוהן און די דינערשאפט האט אין דעם גאנצען איין-שטאקיגען הויז קיינער נישט געוואוינט.

— זעהר ריכטיג! איך בין געווען די ווירטשאפטערין ביי יאקוב קרויש'ן און נאך פריהער — ביים אלטען.

— אויב אזוי איז אנ'אנדערע זאך. מאקע וועגען דעם דאזיגען יאקוב קרויש'ן וואלט איך זיך געוואלט אינפארמירען. איך בין זיכער, אז איהר וועט עס מיר.

רינגארט האט אריינגערוקט דער אלטער פרוי א 20-זלאטידיגען באנקנאט. די פרוי איז מיט איינמאל געווארען זעהר העפליך און זי האט געזאגט:

— זעהר גערן, מיין הער! איך בין גרייט צו זאגען אלץ, וואס איך ווייס.

(דאס ווייטערע קומט).

פאַרמיטאג אַ בעטלער — נאכמיטאג אַ מיליאָנער

(ענדע פון זייט 3)

אַ מלאכה האָט ער זיך קיינמאָל נישט געלערנט. ער האָט אויך נישט געהאַט קיין חשק צו אַרבעטען. ער האָט זיך אַרומגעטריבען, ווי אַ סך אַנדערע אין אַמעריקא, און האָט זיך געשפּייזט פון דעם אָפּפאַל, וועלכעס וואַלגערט זיך אין די גאַסען.

אין דעם תהום פון זיין טיפער אָרימקייט האָט זיך באַוויזען אַ פרוי. עס איז קיין קשיא נישט, ווי זי איז צו אים געקומען. דאָס לעבען פיהרט צונויף, בפרט אין אַמעריקא, אַ וואַנד מיט אַ וואַנד. אַזוי האָט ער אויך איצט צונויפגעפיהרט דעם נע־ווענד'ניק ווילאַמס מיט אַ רייכער פרוי. די פרוי האָט אוהם גע־בּחאַלט אַ פערמעגען. זיי האָבען געלעבט גאַנץ צופרידען און אויף חיונה האָט גיט געפעהלט. ביי דער ערשטער געבורט אָבער איז די פרוי געשטאָרבען. דאָס פערמעגען איז זיך צוקראָכען. ווילאַמס האָט עס געשטעלט אין קאָן ביי אַנ'אַזאַרד־שפּיל. ער האָט פערלוירען און איז פון דאָס ניי געבליבען נאַקעט און באָרוועס. ער מיט זיין טאָכטער. דאָס האָט אוהם נישט שטאַרק געאַרט ער האָט זיך ווייטער געשלעגדערט דורך די גאַסען, האָט צונויפגעקליבען דעם אָפּפאַל און האָט זיך אַ געוויסע צייט געשפּייזט. פאַר דעם טעכטערל אָבער האָט ער גע־זוכט דאגה'ן. אויף דעם האָט זיין לעבען נישט געקלעקט, און ווילאַמס איז געוואָרען אַ בעטלער. אנגעטון אין לומפּען, פערשוואַרצט דאָס פנים. נאָר זיינע אוי־גען האָבען אומרוהיג אַרומגעבליצט און האָבען צוגעצויגען דורך זייער טיפער בלאָהקייט, אַרומגערינגעלט פון קנייטשען און גרובלער.

זיין טאָכטער איז געווען אַ שטהנהייט. אַפילו אין איהרע אָפּגעריסענע מלבושים, נישט געוואַשען און נישט געקעמט, האָט זי אָפּט פערכאַפּט מענשען. זי האָט גע־האָלפען ווילאַמס'ן בעטלען און, ווי מען זאָגט, האָט זי אוהם אויך דרך אגב פער־שאַפט אַנדערע פרנסות...

אויף איהר בעטעל־וועג האָט די טאָכ־טער אויפגעזוכט אַ יודיש הויז. מען האָט אוהם דאָרט געגעבען נדבות און אַ חוין דעם איינוגע מתנות, וועלכע זענען גע־ווען איינגעוויקעלט אין צייטונגס־פּאַפּיר. אונטערוועגס האָט ווילאַמס געוואָרפען אַ בליק אויף דעם צייטונגס־פּאַפּיר און האָט מיטאַמאָל דערזעהען זיין נאָמען. ער האָט אָנגעהויבען לייענען. אַ מערקווירדיגע ידיעה: אין אָהיאָ איז געשטאָרבען זיין עלטערער ברודער. אַ נישט חתונה־געהאַטער און אָהן יורשים. אַפּיציעל ווערט אין דער צייטונג מיטגעטיילט, אַז לויט דער צוואה האָט זיין ברודער פער־זיכערט, אַז וואו נישט איז אין דער וועלט געפינט זיך נאָך אַ ברודער פון אוהם. דער ברודער הייסט ווילאַמס. ער איז אין דעם און דעם יאָהר און אין דער און דער שטאָט געבוירען. די ידיעה איז געווען בעגלייט פון פאָטאָגראַפיעס, וועל־כע האָבען פערגעשטעלט דעם נפטר, זיין פאָטער און מוטער. קיין ספק האָט מעהר נישט געקאָנט זיין. מען זוכט ווילאַמס, מען זוכט אוהם, דעם בעטלער, און פאַר אוהם איז פאַרהאַן אַ גרויסע, רייזיגע ירושה.

ווילאַמס האָט זיך געמעלדעט. ליידט איז אוהם דער ענין נישט אָנגעקומען. אָבער ער האָט זיינס דורכגעפיהרט. מיט דאָקומענטען און עדות האָט ער דערוויזען, אַז ער איז דאָס דער ברודער, וועל־כער מוז בעקומען די ירושה. און איין שעהנעם טאָג איז ווילאַמס געוואָרען אַ פילפאַכער מיליאָנער.

ווילאַמס האָט זיך אויסגעזוכט אַ פּאַ־לאַץ. די טייערסטע מעבעל האָט ער אַריינגעשטעלט אין זיינע חדרים. מיט גאָלד און זילבער האָט ער באַפּוצט זיין רייכע דירה. ער האָט געהאַט דינערס און ער האָט גאָלד געקריגען אַ נאָמען אין גאַנץ אַמעריקא פון אַ גרויסען זעל־טענעם נדבן, אַ פילאַנטראָפּ אויפ'ן אַמע־ריקאַנ'שען שטייגער. זיין הויז איז גע־וואָרען אַ מקום מקלט פאַר אַלע אָרימע און נויטבעדערפטיגע. זיין טאָכטער האָט זיך געהאָדעוועט ווי אַ בת־מלכה אין רייכ־טום און תענוגים, האָט זיך געלערנט, גע־בּילדעט און איז געוואָרען אַ דאַמע פון דער שענסטער און גרעסטער סאַלאָן־וועלט אין טשיקאַגאָ.

דעם מיליאָנער איז אָבער נישט איינ־געגאַנגען זיין לעבען. די האַסטיגקייט און אומרוהיגקייט פון זיין נאַטור, די גע־וואוינהייט שטענדיג צו דאגה'נען און צו זופען, זיינע בעגעגענישען מיט שלעכטע און גוטע מענשען אויף די גאַסען און בולוואַרען, אַלץ האָט אין אוהם געוועג־בערט און האָט ביי אוהם אָפּגענומען דעם לעבענס־חשק און דעם לעבענס־אומי־טעט. אַנ'אַרבייט האָט ווילאַמס נישט פער־שטאַנען, אַ בעשעפטיגונג האָט ער נישט געהאַט, גידיגע און פויט איז געווען זיין מיליאָרדערישער לעבען.

זיין אַמאָליג לעבען איז ביי אוהם אויסגעקומען ווי אַ גן־עדן. זיינע דאגות און אָרימקייט האָט אוהם אַמאָל געגע־בען אַנ'אינהאַלט, אַ מאַטעריאַל פאַר'ן שכל און פאַר'ן געפיהל. ווי קומט מען צוריק אין דעם פונקטערען העפקער־ליג פון שנאָררים און בעטלערס? דאָס איז זיין אידעאַל. אַ גרויסער פערלאַנג נאָך אידעאַל.

און יעדען מאָרגען איז ווילאַמס פרוה, גאָר פריה אויפגעשטאַנען, האָט אַריינ־געוואָרפען זיין גוף הין אָפּגעשליסענע און אָבגעריסענע בגדים, ווי אין די אַמאָליגע צייטען, האָט בעקומען אַנ'אַלטען, אָפּ־געטראָגענעם קאַפּעלוש, האָט זיך נישט געוואַשען און נישט פערקעמט און ער איז אַוועק אין דעם פערוואָרפענעם אין אָפּגעלעגענעם ווינקעל פון אָרעמקייט און דחקות.

דאָרטען האָט ער זיך יעדען טאָג גע־שטעלט אויפ'ן גאַס, האָט געבעטעלט, האָט געבענטשט און האָט געשאָלטען, ווי אין די אַלטע גוטע צייטען. מעהר ווי צעהן יאָהר האָט ווילאַמס אַזוי' צוגע־בראַכט זיין לעבען. דער טאָכטער, דעם הויז־געזינד און די שכנים האָט ער פער־זיכערט, אַז פון אין דער פריה ביז מי־טאָג האָט אַ ווירכטיגע בעשעפטיגונג. זיי האָבען אוהם געגלויבט. עס איז נישט געווען קיין שום גרונד אוהם נישט צו גלויבען. באמת אָבער איז ער געווען אין דער צייט אַ פשוט'ער, מיאוס'ער בעט־לער.

צי מיטאָג איז ער געקומען אונדער־הוים, אָנגעטון אין „גאַלאַ“, אין די רייכ־סטע מלבושים לויט דער לעצטער מאָ־דע, האָט געמאַכט אַ שפּאַציר מיט דער טאָכטער אין אַ רייך־בעפּוצטען אויטאָ־מאָביל, מיט דינערס אויפ'ן באַל און מיט דינערס פון היינטען. עס איז גע־פאָהרען דער מיליאָנער, דער גרויסער, מעכטיגער מיליאָנער, וועלכער האָט ניט געזשאַלעוועט קיין נדבות פאַר אָרימע און וועלכער האָט אַריינגעפיהרט די טאָכטער אין די לעבענס־אופנים און די לעבענס־מאַטערנישען פון די בעטלערס און שנאָררים.

קיינעם איז אין קאָפּ נישט געקומען, אַז דער אָרימער, פער'חושכ'טער און צוגלומפּטער בעטלער פון אונדערפריה איז דער לוקסוס־רייכער, אויסגעפּוצטער מיל־יאָנער פון נאָכמיטאָג. אַזוי האָט ער געלעבט צעהנדליגער יאָהרען. די טאָכטער האָט חתונה געהאַט און איז געווען גליקליך. ווילאַמס האָט געהאַט פאַ־מיליען־נחת און אַ פולער מאָס. ער האָט בעקומען איינעניקלעך און אַלין גייט געזעל־שאַפטס־קרייזען. זיין עסקנות האָט זיך פערברייטערט און זיין פילאַנטראָפּיע האָט געשמ'ט. ער איז אָבער אַלין גע־בליבען פאַרמיטאָג דער בעטלער און נאָכמיטאָג דער מיליאָנער.

אַ מעשה אַ דרך־אגב'דיגע, אַ מין באַ־לוצויי־חשד, האָט אויפגעדעקט פאַר דער גאַנצער וועלט דאָס רעטעניש ווילאַמס. מען האָט געמוזט אַרויסבעקומען דעם אמת'ען נאָמען און די ביאָגראַפיע פון בעטלער. מען האָט אוהם פאָטאָגראַפירט. זיין בילד איז געקומען אין די צייטונגען. די טאָכטער האָט אוהם דערקענט און ווילאַמס האָט געמוזט אַראָפּנעהמען די מאַסקע...

אַזוי האָט געלעבט ווילאַמס.

פאַרמיטאָג אַ בעטלער און נאָכמיטאָג אַ מיליאָנער. ביז ער איז, נעבוך, גע־צוואונגען געוואָרען צו זיין אַ מיליאָנער בייטאָג און ביינאַכט, פאַרמיטאָג און נאָכמיטאָג.

אַ לעבענס־גורל.

מ ש ה נ ו ד ר ן

לעזט און אַבאָנירט דאָס „לאָדזער טאַגעבלאַט“

Pensjonat i Internat
dla dzieci i młodzieży
„BAJKA”
EWY WOLRAUCHOWEJ
OTWOCK Gliniecka 7, willa Jasna (w pobliżu Śródborowa) **Tel. 128**

נעהמט אויך אָן אין ווינטער־סעזאָן דערוואַקסענע, ווי אויך פערזאָנען, וועלכע דאַרפען זיך געפינען אויף דיעטע (צוקער־ליידענדע, א. ד. גל.) דער פענסיאָנאַט געפינט זיך אין אַ 4־מאָרגיגען וואַלד. די ווילע איז אַ געמעבלירטע און בעזיצט אַלע מאָ־דערנסטע איינריכטונגען: צענטראַל־בעהייצונג, ראַדיאָ, טעלעפאָן, באַדעצימער, וואַרים־ און קאַלט וואַסער.
גרויסע און זוניגע צימערן — די פרייזען זענען נידריגע
בעשטעלונגען ווערען אויך אָנגענומען דורך דעם טעלעפאָן.
בעמ.: פאַר רעקאָנוואַלעסצענטען אַ ספּעציעלע ענטשפּרעכענדע דיעטע.

Komplet Freblowski
prowadzony w języku **polskim i hebrajskim** przez pierwszorzędną freblankę, został otwarty. Ogólne kierownictwo spoczywa w ręku
p. **Sulamity Poznańskiej**
(byłej kierow. szkoły języków i nauk handlowych)
Zapisy przyjmuje kancelarja od 9—1 p. p.
S. Poznańska, ul. Magistracka № 20.
UWAGA: Rutynowana nauczycielka udziela lekcyj gry fortepianowej. Pianino na miejscu.

מעכאַנישע שלאָסעריי און ווייסעריי
J. Reder, Łódź
Konstantynowska 11 (róg Zachodniej)
נעמט אָן פערשידענע שלאָסעריי־אַרבייט און אויטאָגענישע שווייסונגען אונטער גאַראַנטיע.
פּריוואַט־וואוינונג גדאַנסקאַ 20, וו. 17.

האַנדעלס־קאָרעספּאָנדענץ
פּויליש, דייטשע, פראַנצויזישע, ענגלישע
ערלעדיגט דאָס ביוראָ „אַרגוס“
זאַכאָדניאַ 36 טעלעפאָן 108-47

לעזט און אַבאָנירט
לאָדזער טאַגעבלאַט

קינאָ
ZACHĘTA
זגיערזשער־גאַס 26.
היינט און ווייטערדיגע טעג!
דאָפּעלטער פּראָגראַם. :::::::::::: דאָפּעלטער פּראָגראַם.
1. בילד.
עראָטישע דראַמע לויט ערצעהלונג פון פּ. טעטמאַיער א. נ.
דער ראָמאַן פון פרל. אַפּאַלסקאַ
אין די הויפּטראָלען: **Bożewska Helena, Hrydziński** און **Władysław Walter**
2. בילד. דער קעניג פון הומאָר **MONTY BANKS**
אין וואַהנזיניגען געיעג **אויפ'ן פייערדיגען שלאַנג**
נאָך אַ שעהנע מיליאָרדערין, וואָס שפּילט **Virginia Lee**
אין סענסאַציאָנעלען פילם, וואָס איז פול מיט **Corbin** עמאָציעס און הומאָר, סצענעס פון קאַמפּען, וואָס שפּילען זיך אָפּ אויפ'ן דאַך פון אַ לויפענדען צוג.
אויסגעצייכנט. אָרקעסטער אונטער לייטונג פון י. סטעפּאַנסקי
אָנפאַנג פון די סעאַנסען אין די וואָכען טעג 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג. — שבת, זונטאָג, און חגאות 12 אַ זייגער פאַרמיטאָג.
פרייזען ערמעסיגט. דער זאַל איז גוט געהייצט.

FOPADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר ווענערישע הויט־קראַנקהייטען און מיננער־שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערוועז־קראַנקהייטען.
קוואַרץ לאַמפּע־עלעקטרישע היילקאַבינעט־האַסמאַנטיק
טעגליך פון 8 אַ זייגער פריה ביז 9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג
בעזונדער וואַרטע צימער פאַר פרויען
ווזינט 3 זלאָטע

די שענסטע פאָטאָגראַפישע אויפנאַמען
און סאָלידע אויספיהרונג איז נאָר אין דעם ערשטקל. קונסט־פאָטאָגראַפישען אַטעליער
„PARISIEN“
אינהאַבער: ה. סראָקאַ, לאָדז, פראַנציסקאַנער № 30
עס ווערען אויסגעפערטיגט אַלערליי אַרבייטען, וואָס אַנבעלאַנגט צו פאָטאָגראַפיע, צ. ב. רעפּראָדוקציעס פון מאַלער־בילדער, מאַשינען־פּלענער, אַרכיטעקטור, פאַבריקס־לאָקאַלען, אינערן און אויסערן־אויפנאַמען, פּערזאָנס־בילדער, גרופּען, בעלער, באַנקעטען, אַרטיסטישע קרייזען, אַמאַטאָרען־פאָרשטעלונגען א. אז. וו.
אַלע אויפנאַמען ווערען אויסגעפיהרט דורך מיר פערזענליך.
ספּעציאַליטעט פון פּאָרטרעטען. ווי אויך אַ גרויסער אויסוואַהל פון פערשידענע ראַהמען, צו זעהר ביליגע פּרייזען.
צופאָהר מיט די טראַמווייען 1, 6, 14.
מיט אכטונג
Zakład Fotograficzny „PARISIEN”
wł. H. SROKA
Łódź, Franciszkańska 30

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה
אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך, אז תשכן בטח ושאנן, כי הלך בתום ילך בטח ומעקש דרכיו יודע
איבער דעם זאָלסטו נאָר קומען אין ביוראָ
פון **ד. מאַנעלאַ**
וואָס איז איבערגעטראָגען געוואָרען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף
פּיעטריקאָווער 17, לינקע אָפיצינע
פּאַרטער, טעל. 124-95
וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, געוויסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילנע, קאַרנע, האַנדלאָוועס, אַפּעלאַציעס, אַדוואָלאַניעס, קלאָזוזולעס זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, יועגען דירות אין אורזשאַנד ראָזשעמטשי. ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. בעמ.: קלאָזוזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס ווערען ביי מיר ערלעדיגט אין משך פון 24 שעה.
מיט אכטונג **ד. מאַנעלאַ**,
פּיעטריקאָווער 17, 1־טער הויף

Pełny wspaniały biust
Jak go zdobyć w krótkim czasie wskazuje bezpłatnie: Pani E. Feldt, Gdańsk, Leegethor 71.

Pierwszorzędne modystki
od zaraz poszukiwane. Wiadomość w administracji niniejszego pisma sub „P. P.“

צו וואָס ליידען שמערצען פון אַרציסקעס, אַז אין 2 טעג קענט איהר זיי בעזייטיגען נוצענדיג פּלאַסטער „ראַדיקאַל“ פּרייז 30 גר. אויך קינסטליכער שניי נוצט אויף פערשידענע פערוויילונגען, ווי בעלער חתונות א.ז.וו. אַ שאַכטעל גענוגט אויף 100 סעאַנסען פּרייז 30 גר. צו בעקומען ביים צייטונג פערקויפער, ווינער, פּיעטריקאָווער 10.

פּוילישע שפּראַך
ווערט ערלערנט גרינדליך דורך אַ קורצער צייט
ווסכאָדניאַ 29, וו. 3.

וויכטיג פאַר דאַמען!
מאַכט איך די עלעגאַנטסטע דאַמען־היטע נאָך דער לעצטער פּאַריזער מאָדע און די עלטעסטע היטע איבעראַרבייטע איך אויף גאַנצליך ניי.
נאָר פאַר **2.50 זל.**
געדענקט דעם אַדרעס:
23 זאַוואַדזקאַ 23
אין הויף, 2־טען איינגאַנג, לינקס פּאַרטער.
בעמ.: נייע היטען די לעצטע נייהייטען אין פיינער אויספּערטיגונג — **50 פּראָצ. ביליגער** ווי איבעראַל
„TOLA“

דאַמען־סאַקעווקעס
פון אַלטע פילץ־היט אָהן אונטערשיד מענער אָדער דאַמען־היט, מאַך איך די שענסטע פאַסאָנס סאַקעווקעס אין פיינסטער אויספיהרונג צו שפּאָט ביליגע פּרייזען.

סוחרים וועלכע ווילען
פיהרען האַנדעלס־ביכער, קענען זיך ווענדען צו מיר! ווייל די ביכער וועלכע איך פיהר ביי איינציגע לאָדזער פירמעס, ווערען שטענדיג אָנערקענט פון סקאַרב, און די פירמעס צאָהלען פּאַדאַטקעס נאָר לויט די ביכער. מען קען נאָך יעצט איינפיהרען האַנדעלס־ביכער פאַר'ן יאָהר 1931. ביטע זיך צו ווענדען צו מיר!
י. גרינבוים, קאָנסטאַנטינער 46.
לינקע אָפיצינע, 1 שטאָק.

אַ שטאָט־רייזענדער
אַ פאַכמאַן פאַר אַ מעכאַנישער לוין־וועבעריי ווערט פון זאָפאָרט געזוכט. אָפערטען אָפּצוגעבען אין אַדמיניסטראַציע פון „לאָדזער טאַגעבלאַט“ אונטער „K. R.“

וויכטיג פאַר די, וואָס געלד איז ביי זיי טייער!
איך קויף מעבעל, דיוואַנעס, שרייבמאַשינען, אַנציגער און פערשידענע געברויכטע גענשטענדען. כ'צאָהל די בעסטע פּרייזען
שענקעוויטשאַ 23 אין מעבעל־געשעפט.
א. ווייצמאַן
בעמ.: ביי מיר איז שטענדיג אויף לאַגער שעהן מאָדערנע מעבעל ביליג.

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש
אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אָנגעווייטאָגטע ענינים זאָלסטו קומען צו לויפען אין דעם ביוראָ
פּעטריקאָווער 17
2־טער הויף פּאַרטער
דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, טעל. 148-79,
וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס. קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען איז משך פון 24 שעה. אַפּעלאַציעס, אַפּאָזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען ווענגען פּעטער, וויזעס אין קאָמיסאַריאַט־זשאַנדז, וועקסעל־אינקאַסאָ אויף גאַנץ פּוילען און גאַליציען ווערען פּינקטליך און געוויסענהאַפט ערלעדיגט צו די ביליגסטע פּרייזן. שותפות־אַקטען, סטאַטוטן, איבערזעצן אינטערציזיעס, אַקטן, דאַראָוויזנעס אַלערליי ספּראַוועס ווערען אָנגענומען אַדורכצופיהרען, עווענטועל מיט אַנ'אַדוואָקאַט.
די איינציגע טאָכטער פון **ישראל מאַנעלאַ**
2־טער הויף פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, טעל. 148-79.
בעמ.: דאָס ניי־„געבאַקענע“ מאַנעלאַ־ביוראָ אויפ'ן ערשטען הויף האָט נישט קיין שום שייכות מיט'ן לאַנג־עקזיסטירענדען ביוראָ, וואָס געפינט זיך
אין צווייטען הויף פּאַרטער
טעלעפאָן 148-79

אבאָנאַמענטס־פּרייז ... אַנאָנסען־פּרייז ...
Redakcja-wydawca R. Hamburski
Drukarnia: R. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska [illegible]